Reţele Petri şi Aplicaţii

Asist. Dr. Oana Captarencu

http://www.infoiasi.ro/˜otto/pn.html

otto@infoiasi.ro

Evaluare

Nota finala: 40% TS1 + 20% TS2 + 40%LSA

- TS1, TS2 - teste scrise
- Activitate laborator/seminar (LSA):
  - lucrare (30%)
  - proiect (50%)
  - activitatea în timpul seminarului (20%)
- Referat (opţional): 2 puncte (se adaugă la nota finală)
- Condiţii minimale: $LSA \geq 5$, $TS1 + TS2 \geq 7$
- Nota finală: minim 5.

Reţele Petri

Reţele Petri: o metodă formală (matematică) folosită pentru modelarea şi verificarea sistemelor (concurente/distribuite)

Reţele Petri

Reţele Petri: o metodă formală (matematică) folosită pentru modelarea şi verificarea sistemelor (concurente/distribuite)

Noţiunea de sistem:

- A regularly interacting or interdependent group of items forming a unified whole (Webster Dictionary)
- A combination of components that act together to perform a function not possible with any of the individual parts (IEEE Standard Dictionary of Electrical and Electronic Terms)

Reţele Petri

Reţele Petri: o metodă formală (matematică) folosită pentru modelarea şi verificarea sistemelor (concurente/distribuite)

Noţiunea de sistem:

- A regularly interacting or interdependent group of items forming a unified whole (Webster Dictionary)
- A combination of components that act together to perform a function not possible with any of the individual parts (IEEE Standard Dictionary of Electrical and Electronic Terms)

Sistemele:

- alcătuite din componente care interacţionează
- îndeplinesc o anumită funcţionalitate
- evenimente şi stări
- concurenţă, comunicare, sincronizare

Reţele Petri

Exemple de sisteme:

- sisteme automatizate de producţie
- sisteme de control al traficului aerian
- sisteme de monitorizare şi control în industrie
- reţele de comunicare
- sisteme software distribuite
- etc...

Modelarea şi verificarea sistemelor

- Verificarea sistemelor reale: are drept scop verificarea unor proprietăţi dezirabile, înca din stadiul de proiectare
- Un model surprinde caracteristici esenţiale ale sistemului
- Modele (formale) pentru verificarea sistemelor:
  - automate/sisteme tranziţionale
  - algebre de procese
  - logici temporale
  - reţele Petri
  - etc...

Reţele Petri pentru modelarea sistemelor

Reţele Petri:

- Carl Adam Petri, 1962

Reţele Petri pentru modelarea sistemelor

Reţele Petri:

- Carl Adam Petri, 1962
- grafuri bipartite

Reţele Petri pentru modelarea sistemelor

Reţele Petri:

- Carl Adam Petri, 1962
- grafuri bipartite
- reprezentare explicită stărilor şi evenimentelor dintr-un sistem

Reţele Petri pentru modelarea sistemelor

Reţele Petri:

- Carl Adam Petri, 1962
- grafuri bipartite
- reprezentare explicită stărilor şi evenimentelor dintr-un sistem
- reprezentare grafică intuitivă

Reţele Petri pentru modelarea sistemelor

Reţele Petri:

- Carl Adam Petri, 1962
- grafuri bipartite
- reprezentare explicită stărilor şi evenimentelor dintr-un sistem
- reprezentare grafică intuitivă
- semantică formală

Reţele Petri pentru modelarea sistemelor

Reţele Petri:

- Carl Adam Petri, 1962
- grafuri bipartite
- reprezentare explicită stărilor şi evenimentelor dintr-un sistem
- reprezentare grafică intuitivă
- semantică formală
- expresivitate (concurenţă, nedeterminism, comunicare,sincronizare)

Reţele Petri pentru modelarea sistemelor

Reţele Petri:

- Carl Adam Petri, 1962
- grafuri bipartite
- reprezentare explicită stărilor şi evenimentelor dintr-un sistem
- reprezentare grafică intuitivă
- semantică formală
- expresivitate (concurenţă, nedeterminism, comunicare,sincronizare)
- existenţa metodelor de analiză a proprietăţilor

Reţele Petri pentru modelarea sistemelor

Reţele Petri:

- Carl Adam Petri, 1962
- grafuri bipartite
- reprezentare explicită stărilor şi evenimentelor dintr-un sistem
- reprezentare grafică intuitivă
- semantică formală
- expresivitate (concurenţă, nedeterminism, comunicare,sincronizare)
- existenţa metodelor de analiză a proprietăţilor
- numeroase unelte software pentru editarea/verificarea proprietăţilor reţelelor Petri

Reţele Petri

Domenii de aplicabilitate:

- Protocoale de comunicare, reţele
- Sisteme software si hardware
- Algoritmi distribuiţi
- Protocoale de securitate
- Biologie, Chimie, Medicină
- Economie (fluxuri de lucru)
- etc..

Retele de tip P/T

- Definiţie
- Regula de producere a tranziţiilor (comportament)
- Proprietăţi

Retele de tip P/T - Definiţie

Definiţie 1 *O reţea Petri este un 4-uplu* $N = (P, T, F, W)$ *astfel încât :*

1. P *mulţime de locaţii,* T *mulţime de tranziţii,* $P \cap T = \emptyset$*;*
2. $F \subseteq (P \times T) \cup (T \times P)$ *relaţia de flux;*
3. $W : (P \times T) \cup (T \times P) \to \mathbb{N}$ *ponderea arcelor (*$W(x, y) = 0$ *ddacă* $(x, y) \notin F$*).*

- $P = \{p_1, p_2, p_3\}$
- $T = \{t_1, t_2, t_3\}$
- $F = \{(p_1, t_1), (t_1, p_2), (t_1, p_3), (p_3, t_3), (t_3, p_1), (p_2, t_2)\}$
- $W(p_1, t_1) = 1$, $W(t_1, p_2) = 1$, $W(t_1, p_3) = 1$, $W(p_3, t_3) = 1$, $W(t_3, p_1) = 1$,$W(p_2, t_2) = 2$

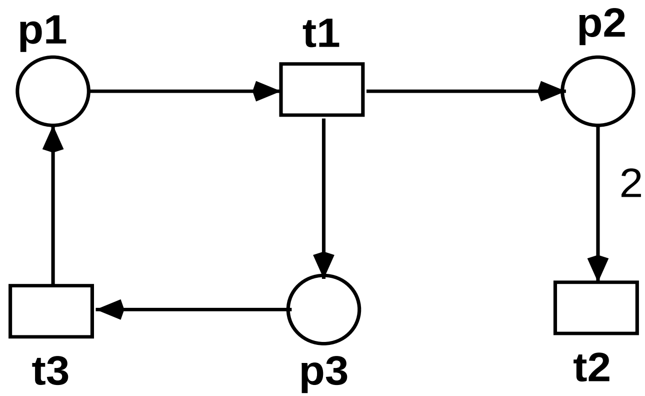

Reţele de tip P/T

Dacă $x \in P \cup T$, atunci:

- Premulţimea lui x: $\bullet x = \{y | (y, x) \in F\}$;
- Postmulţimea lui x: $x \bullet = \{y | (x, y) \in F\}$.

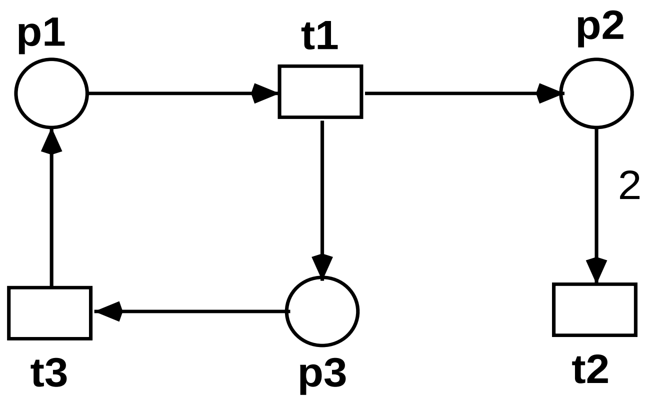

- $\bullet t_1 = \{p_1\}, \bullet t_2 = \{p_2\}, \bullet t_3 = \{p_3\}$
- $t_1 \bullet = \{p_2, p_3\}, t_2 \bullet = \emptyset, t_3 \bullet = \{p_1\}$
- $\bullet p_1 = \{t_3\}, \bullet p_2 = \{t_1\}, \bullet p_3 = \{t_1\}$
- $p_1 \bullet = \{t_1\}, p_2 \bullet = \{t_2\}, p_3 \bullet = \{t_3\}$

Reţele de tip P/T

- **Definiţie 2** *O reţea este pură dacă, pentru orice* $x \in P \cup T$, $\bullet x \cap x \bullet = \emptyset$.

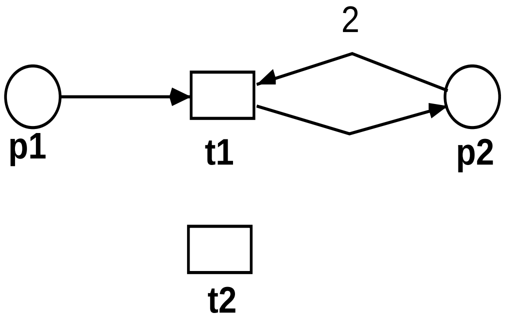

- **Definiţie 3** *O reţea este fără elemente izolate, dacă, pentru orice* $x \in P \cup T$, $\bullet x \cup x \bullet \neq \emptyset$

Marcare a unei reţele de tip P/T

Definiţie 4 *(Marcare, reţele marcate)*

- *Fie $N = (P, T, F, W)$ o reţea P/T. O marcare a lui N este o funcţie $M : P \to \mathbb{N}$.*
- *Fie $N = (P, T, F, W)$ o reţea P/T şi $M_0 : P \to \mathbb{N}$. Atunci (N, M_0) se numeşte reţea Petri marcată.*

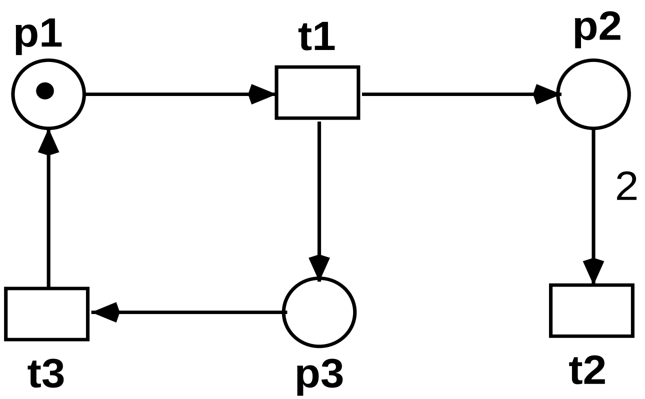

$$M = (1, 0, 0)$$

- Distribuţia punctelor în locaţiile unei reţele = marcarea reţelei (starea sistemului modelat)

Reţele Petri

- Tranziţii: reprezintă acţiuni sau evenimente din sistemul modelat
- Punctele din locaţii: pot modela resurse/valori booleene
- Locaţiile input: conţin resurse (reprezentate de punctele din locaţie) care vor fi folosite de către acţiune, precondiţii pentru producerea unui eveniment
- Ponderea unui arc input: câte resurse de un anumit tip sunt necesare producerii acţiunii
- Ponderea unui arc output: numărul de resurse de un anumit tip rezultate prin producerea acţiunii

Exemplu

Model producator consumator:

- Producatorul (P) poate produce câte un produs (într-un buffer)
- Un consumator (C) preia câte două produse din buffer
- Stări producător: producător activ (pregătit să producă), producător în repaus.
- Evenimente: P produce un produs, C consumă produse, P redevine activ

Exemplu

Model producator consumator:

- Producatorul (P) poate produce câte un produs (într-un buffer)
- Un consumator (C) preia câte două produse din buffer
- Stări producător: producător activ (pregătit să producă), producător în repaus.
- Evenimente: P produce un produs, C consumă produse, P redevine activ

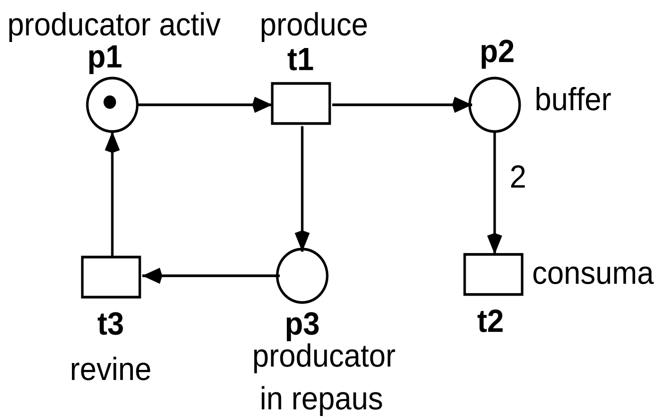

Regula de producere a tranziţiilor

Fie $N = (P, T, F, W)$ o reţea Petri, M o marcare a lui N şi $t \in T$ o tranziţie a lui N.

Regula de producere a tranziţiilor

Fie $N = (P, T, F, W)$ o reţea Petri, M o marcare a lui N şi $t \in T$ o tranziţie a lui N.

- Tranziţia t este posibilă la marcarea M ($M[t\rangle_N$) dacă $W(p, t) \leq M(p)$, pentru orice $p \in \bullet t$.

Regula de producere a tranziţiilor

Fie $N = (P, T, F, W)$ o reţea Petri, M o marcare a lui N şi $t \in T$ o tranziţie a lui N.

- Tranziţia t este posibilă la marcarea M ($M[t\rangle_N$) dacă $W(p,t) \leq M(p)$, pentru orice $p \in \bullet t$.
- Dacă t este posibilă la marcarea M, atunci t se poate produce, rezultând o nouă marcare M' ($M[t\rangle_N M'$), unde $M'(p) = M(p) - W(p,t) + W(t,p)$, pentru toţi $p \in P$.

Exemplu

- o tanziţie este posibilă dacă locaţiile input conţin suficiente puncte:

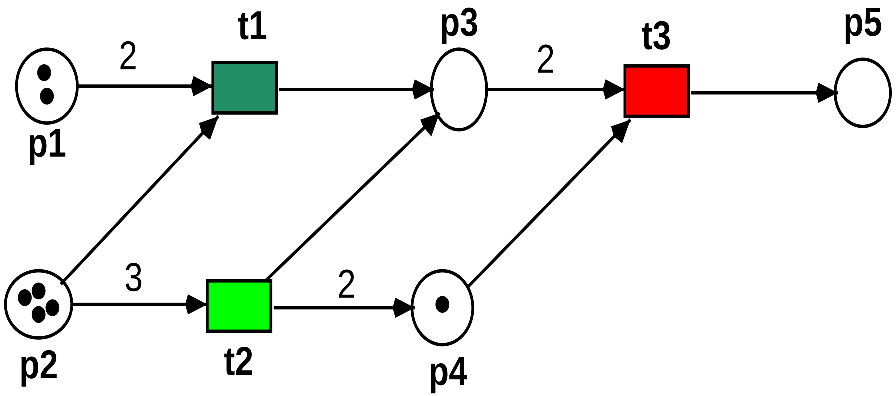

Exemplu

- o tanziţie este posibilă dacă locaţiile input conţin suficiente puncte:

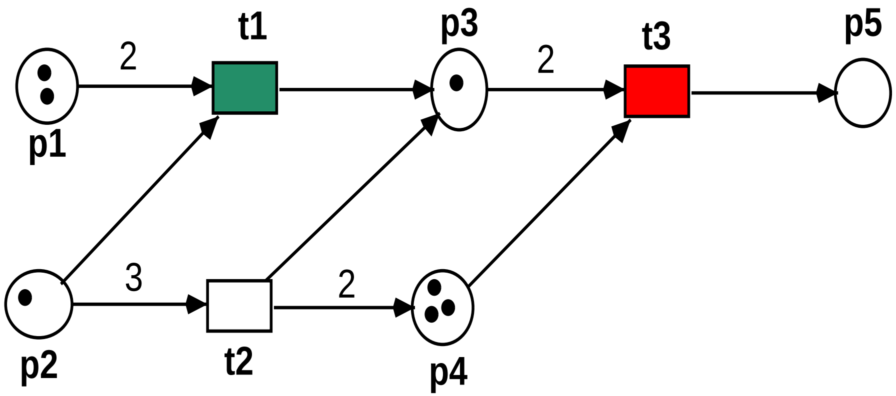

Exemplu

- o tanziţie este posibilă dacă locaţiile input conţin suficiente puncte:

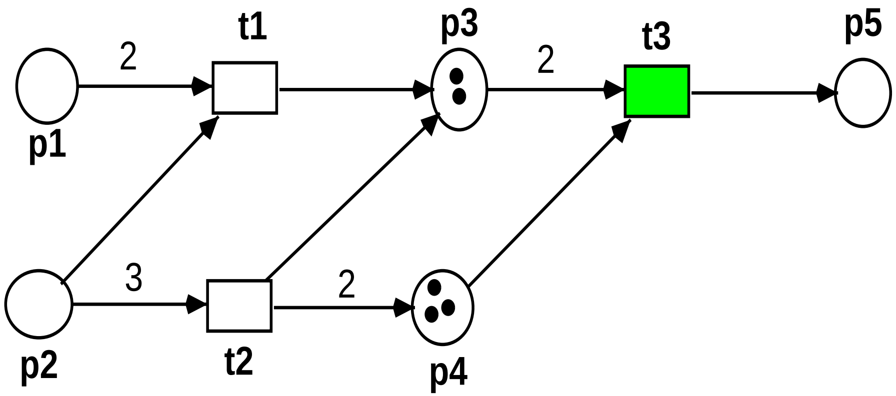

- Producerea unei tranziţii modifică marcarea reţelei

Exemplu I

Model producător consumator:

Exemplu I

Model producător consumator:

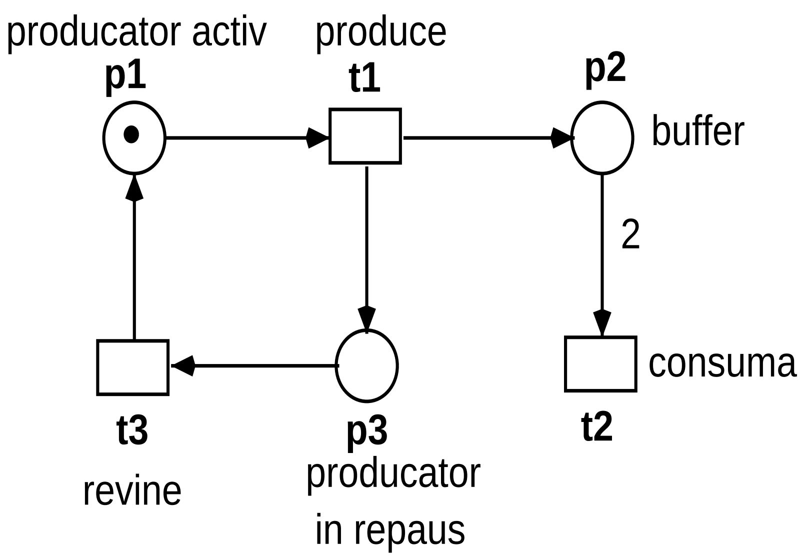

Exemplu I

Model producător consumator:

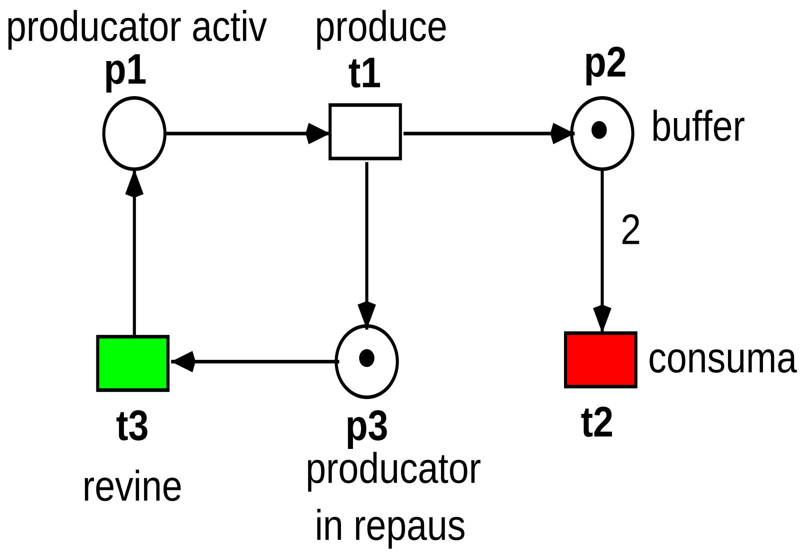

Exemplu I

Model producător consumator:

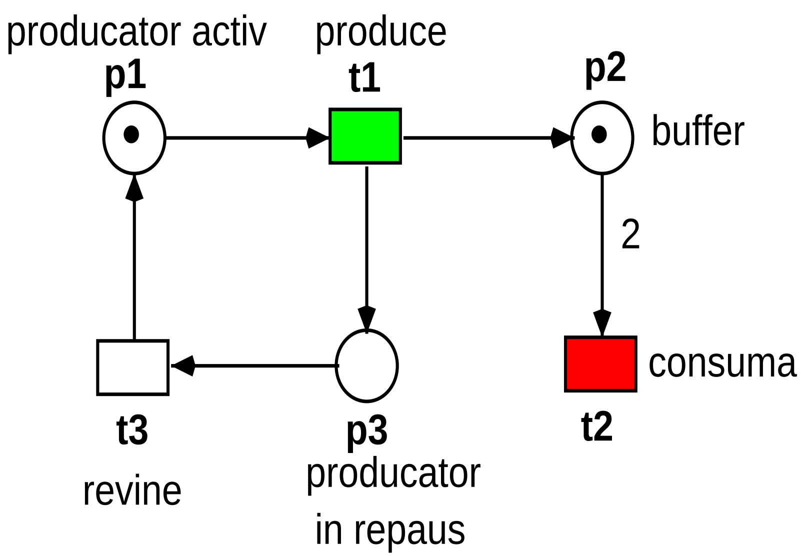

Exemplu I

Model producător consumator:

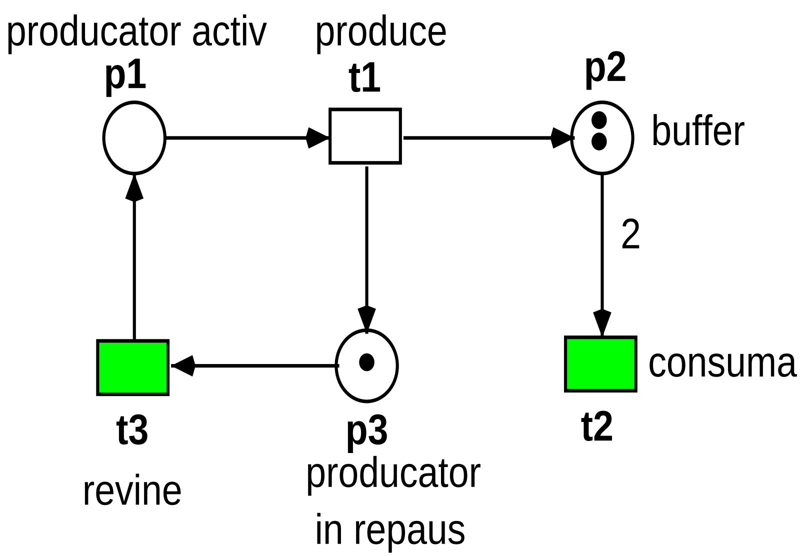

Exemplu I

Model producător consumator:

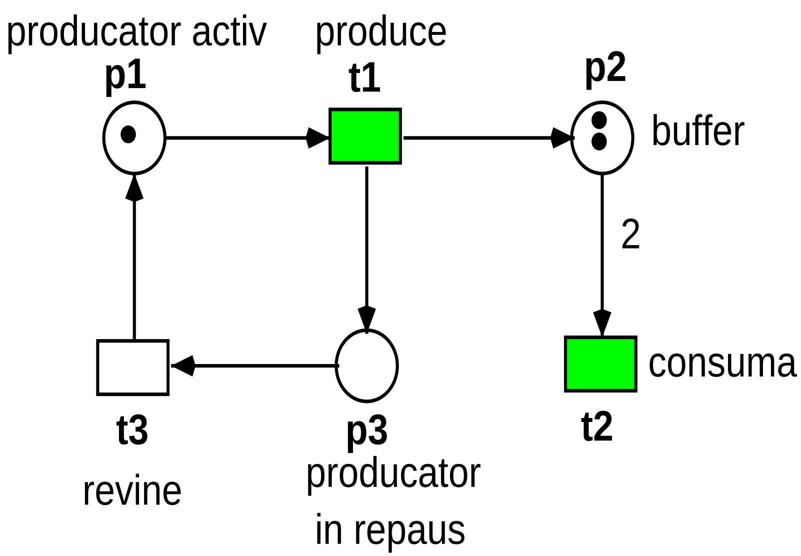

Exemplu I

Model producător consumator:

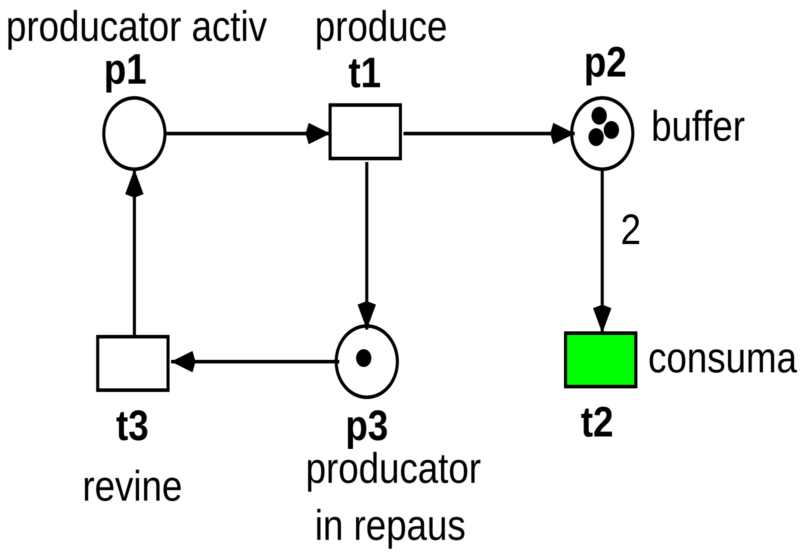

Exemplu I

Model producător consumator:

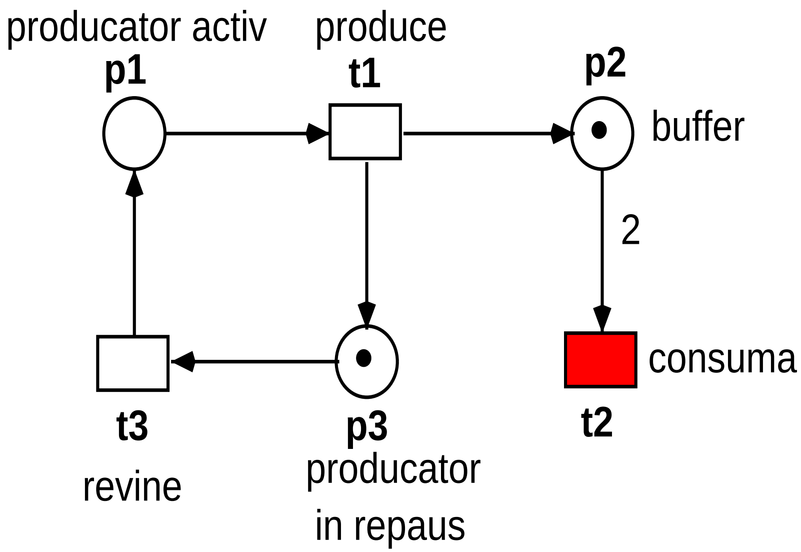

Exemplu II

- Automat care furnizează produse

Exemplu II

- Automat care furnizează produse

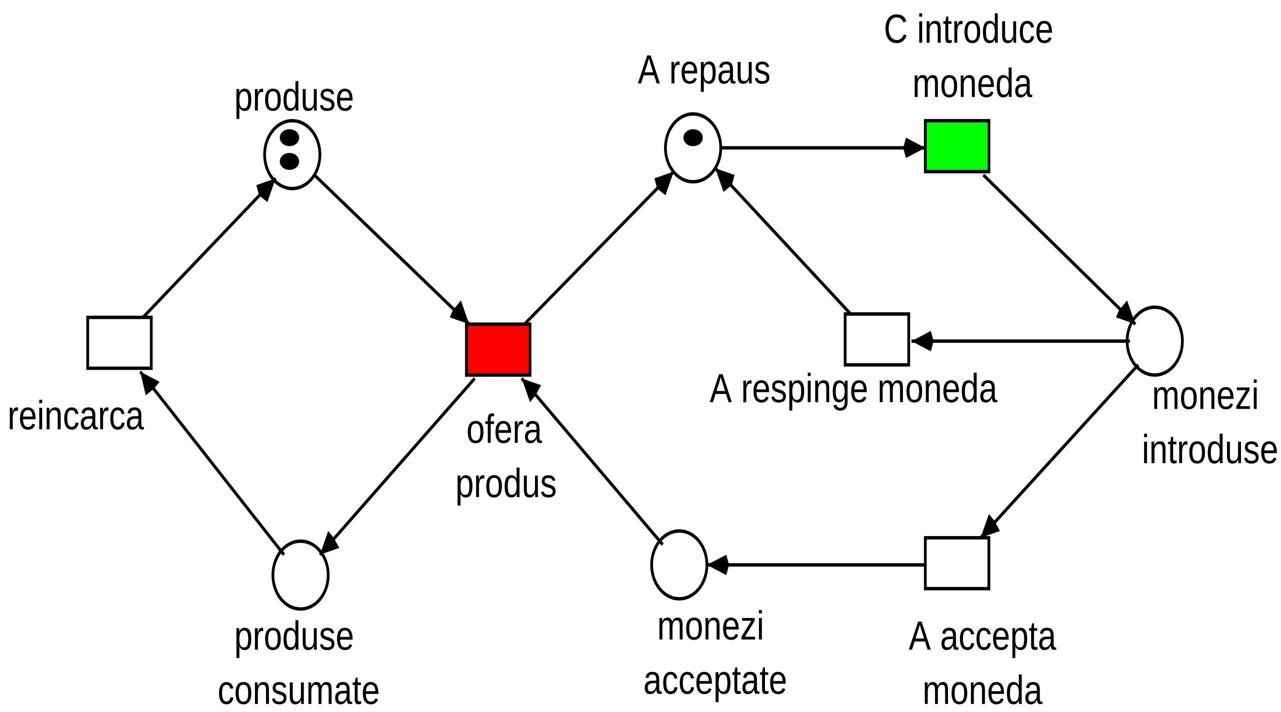

Exemplu II

- Automat care furnizează produse

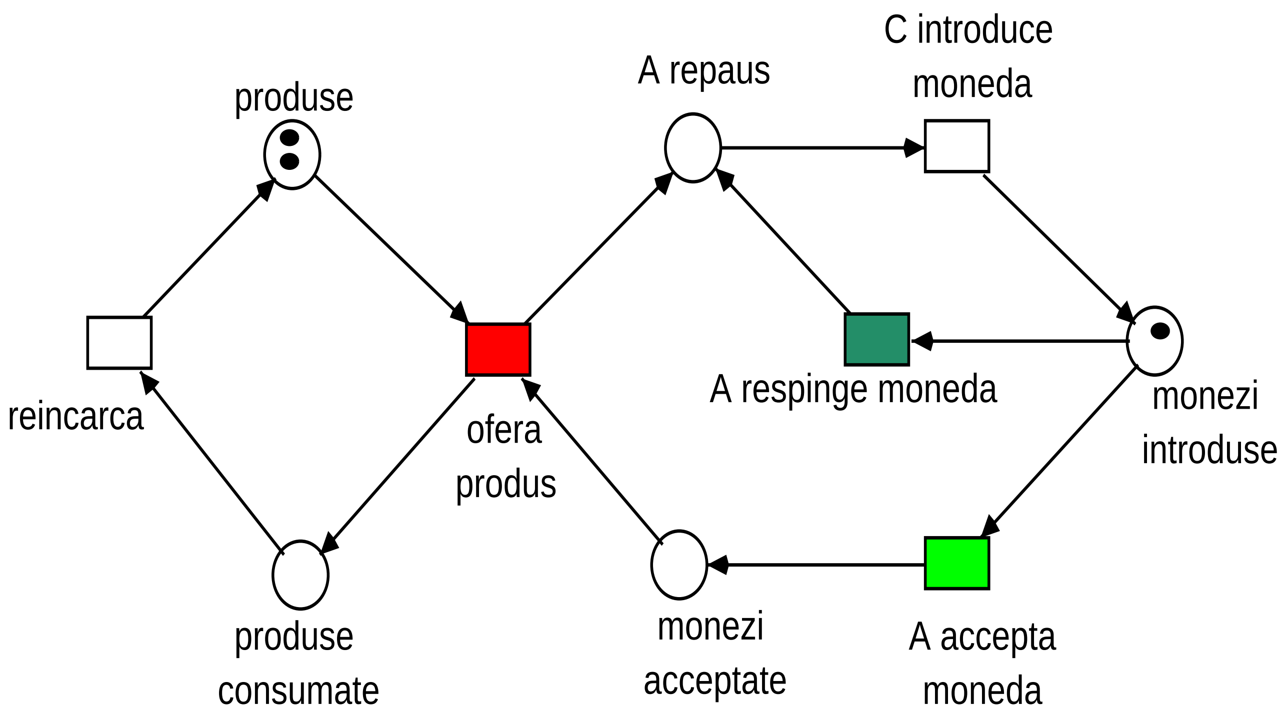

Exemplu II

- Automat care furnizează produse

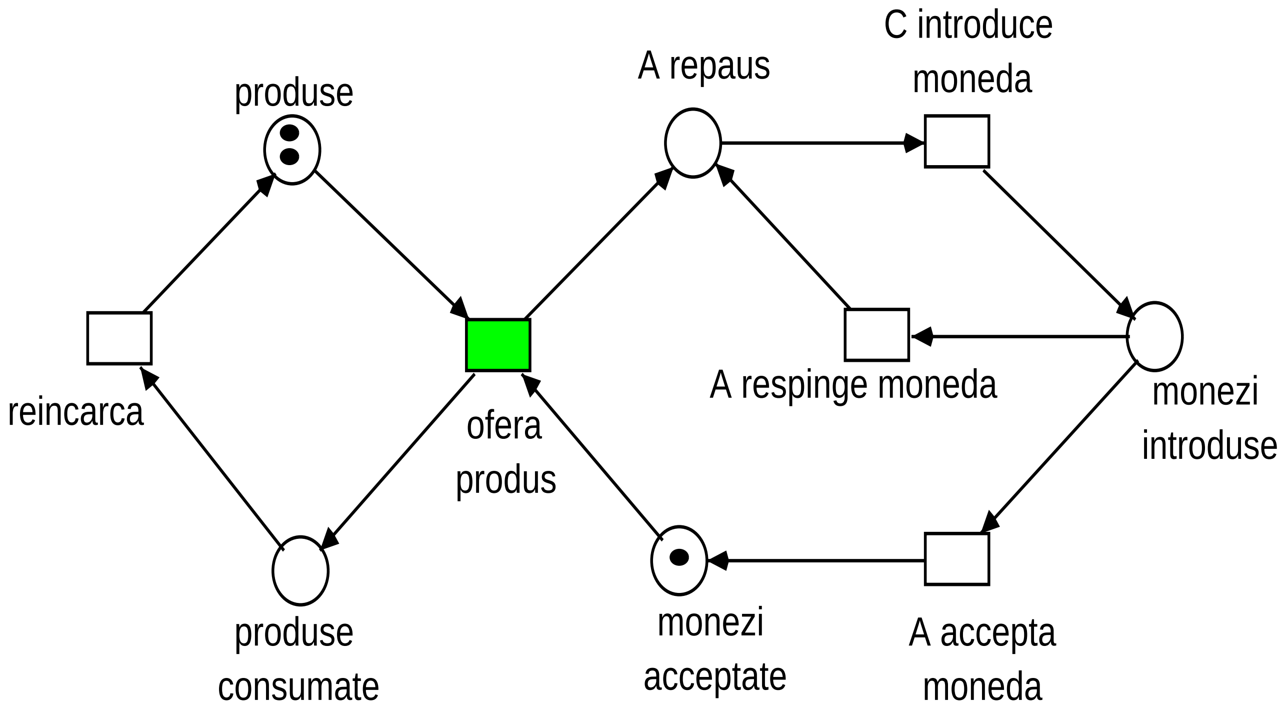

Exemplu II

- Automat care furnizează produse

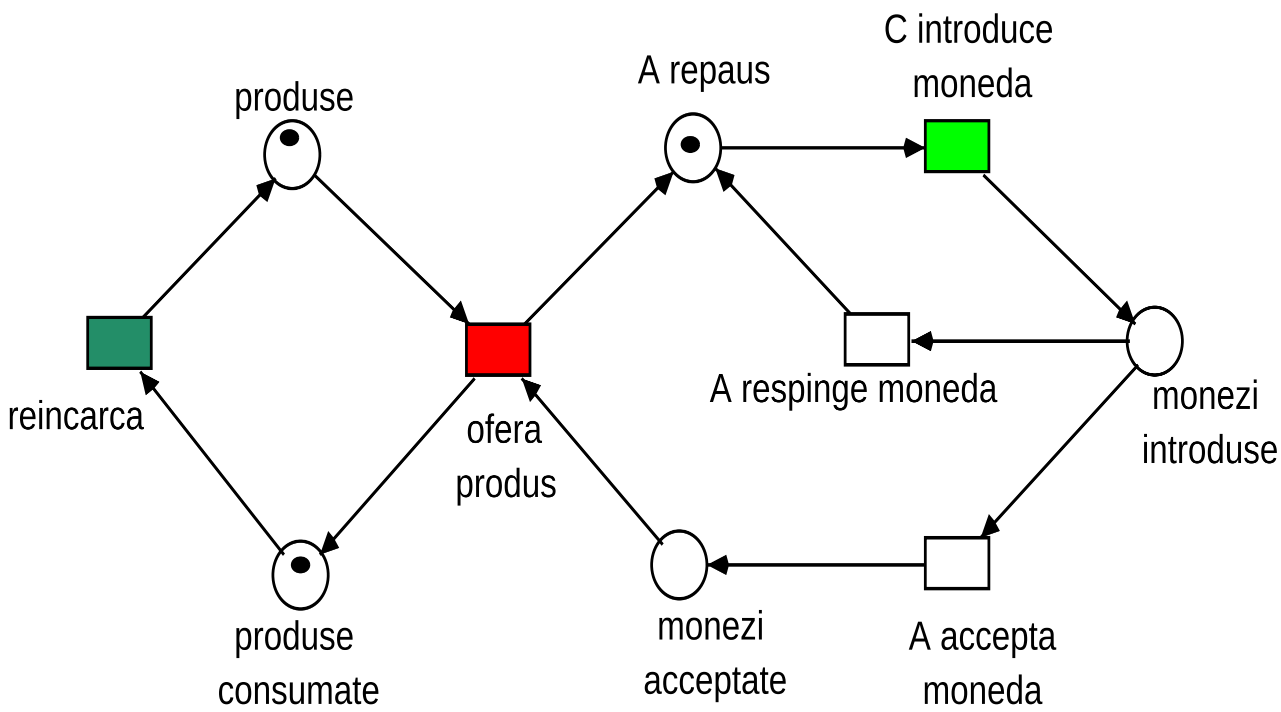

Exemplu II

- Automat care furnizează produse

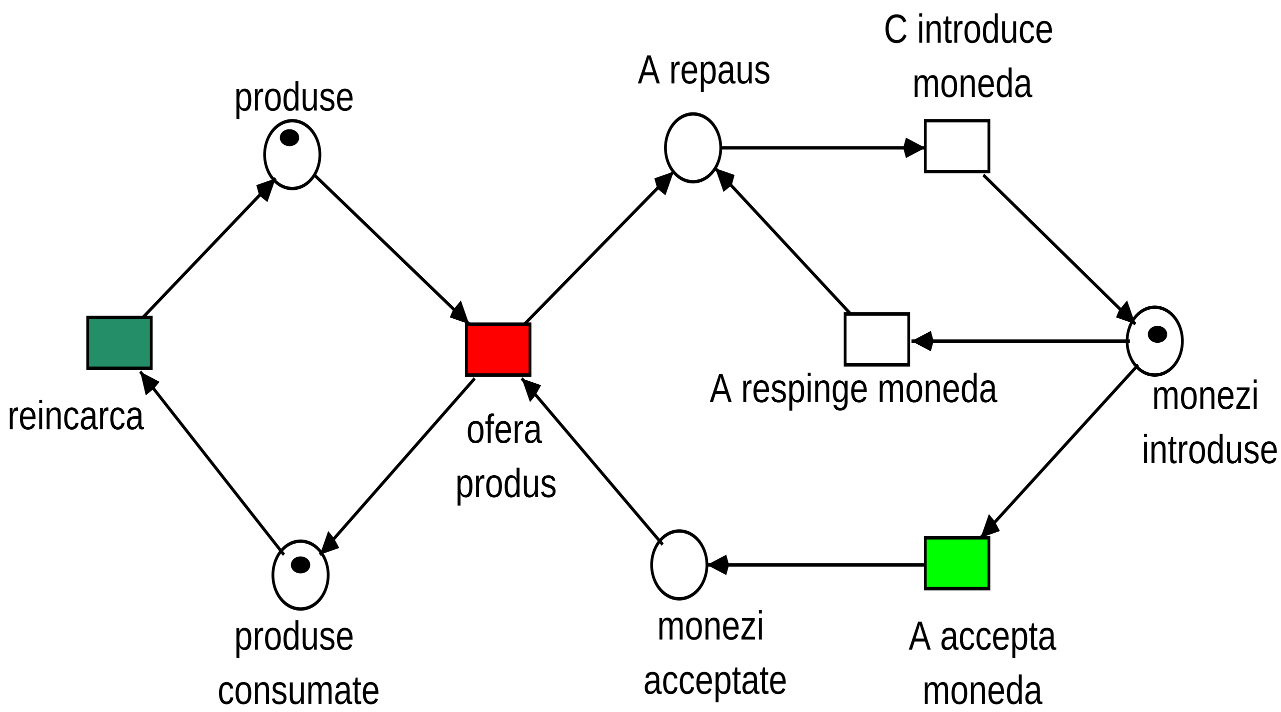

Exemplu II

- Automat care furnizează produse

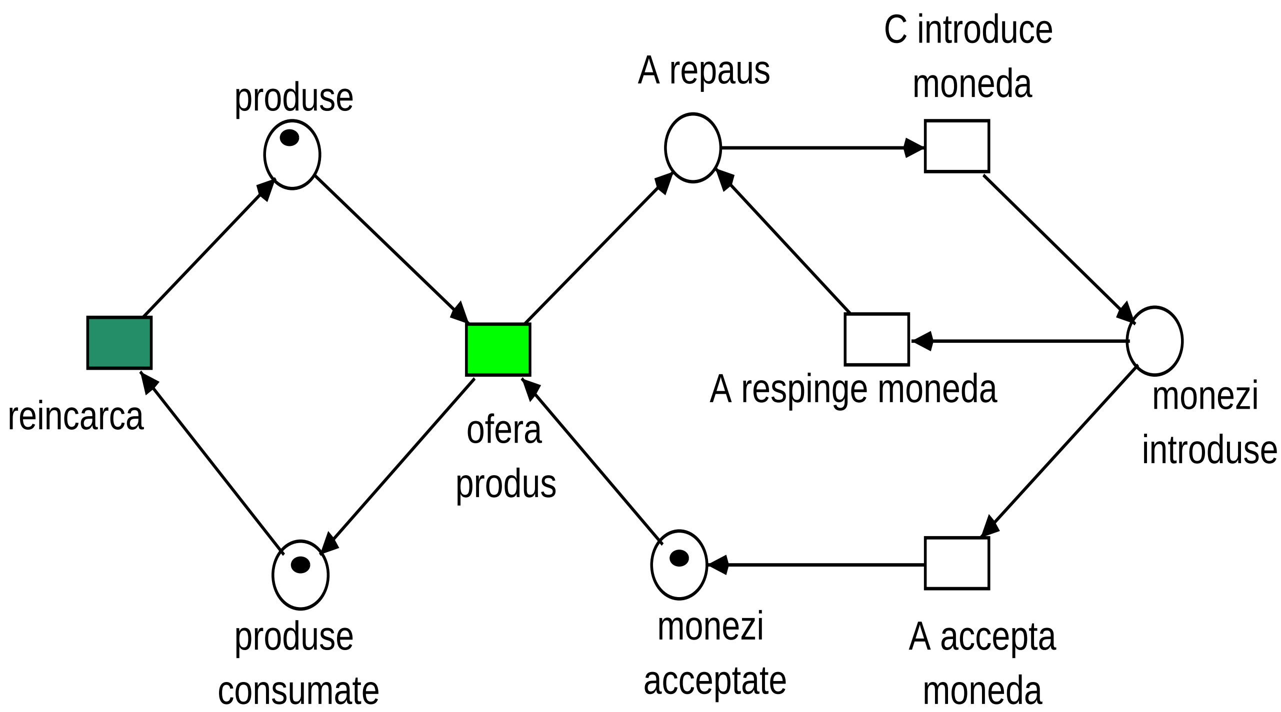

Exemplu II

- Automat care furnizează produse

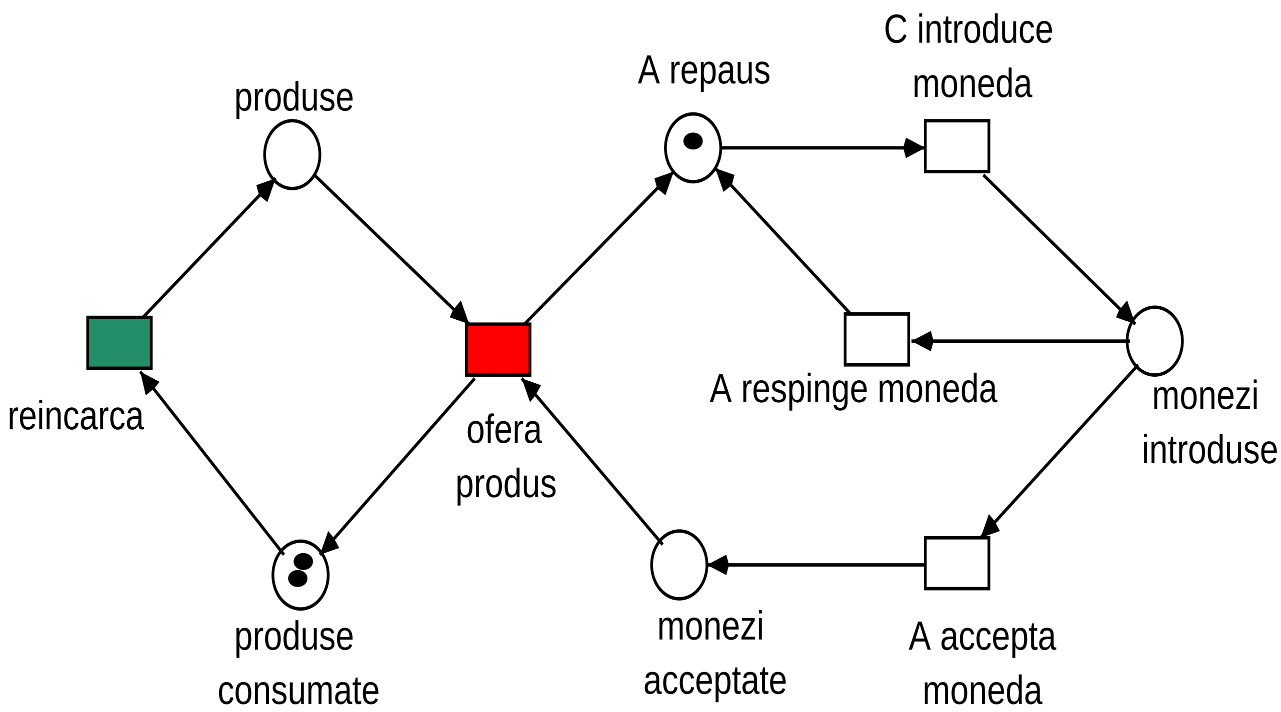

Exemplu II

- Automat care furnizează produse

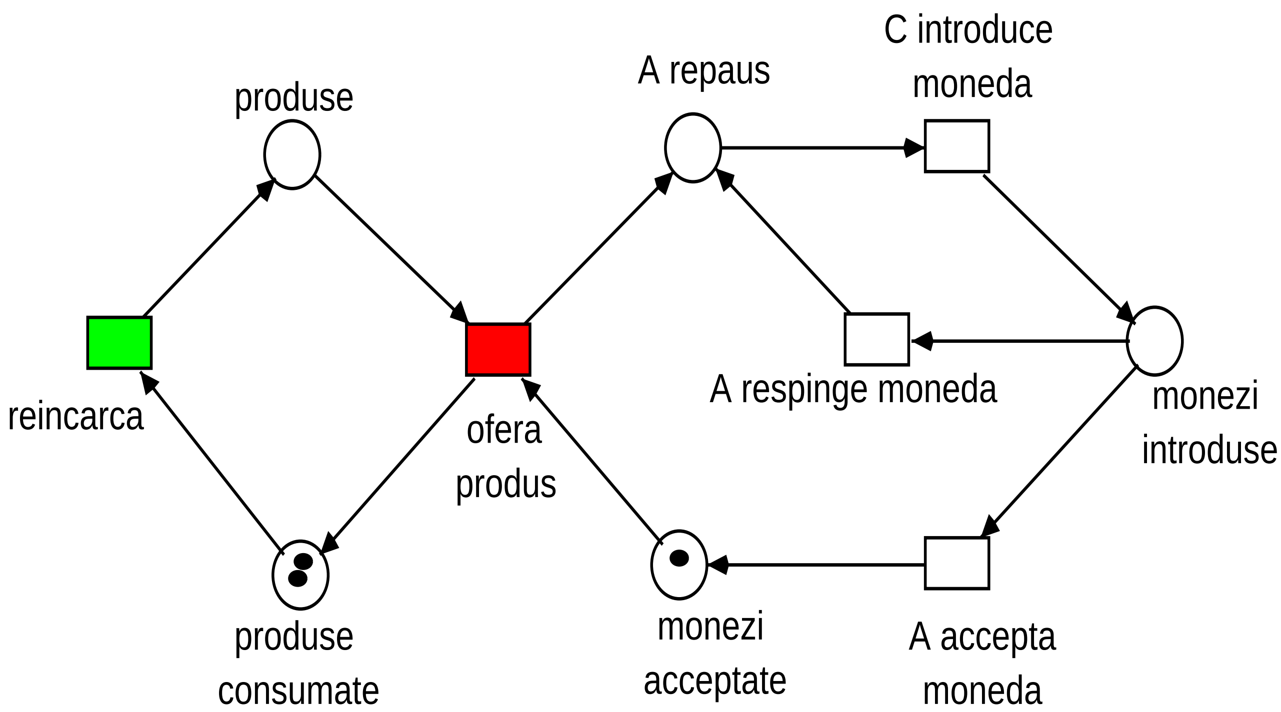

Exemplu II

- Automat care furnizează produse

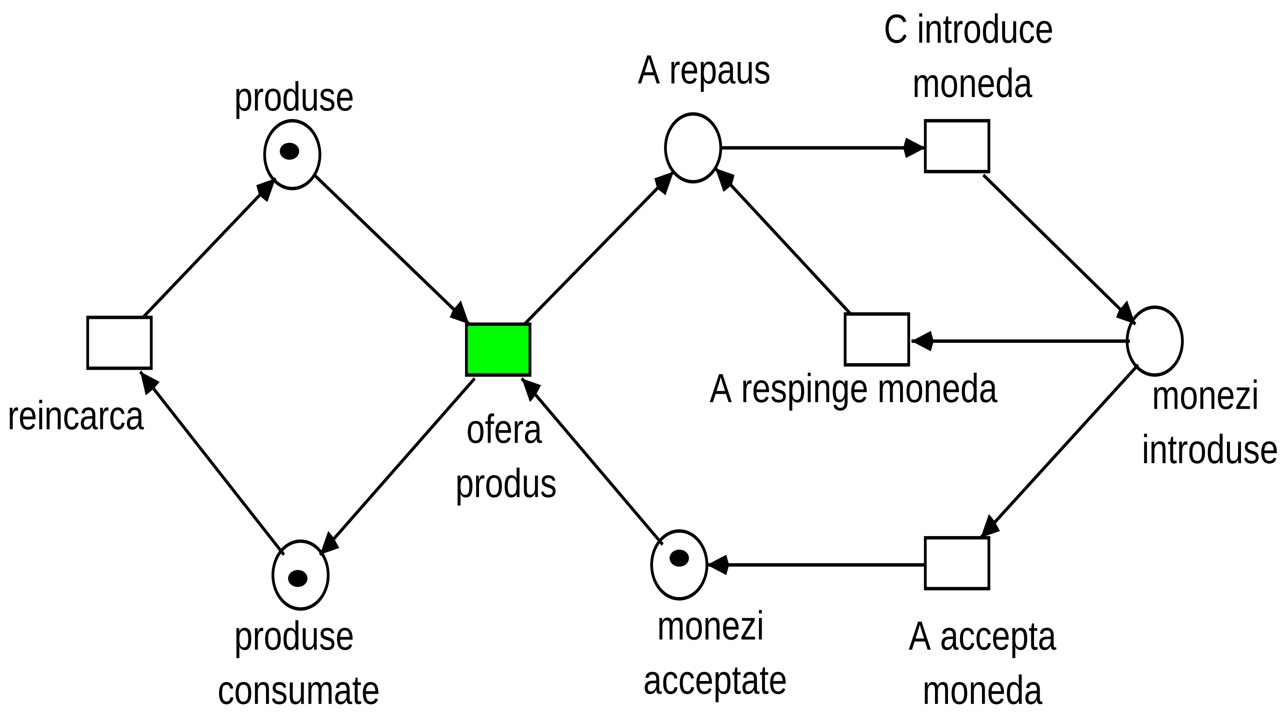

Secvenţe de apariţie a tranziţiilor

Regula de producere a tranziţiilor se poate extinde la secvenţe de tranziţii:

Definiţie 5 *(secvenţe de apariţie)*

- Fie $\sigma = t_1 t_2 \ldots t_k \in T^*$ şi M o marcare. σ se numeşte *secvenţă finită de apariţie, posibilă la M*, dacă există marcările $M_1, M_2, \ldots, M_k$ astfel încât:

$$M[t_1\rangle M_1[t_2\rangle M_2 \ldots M_{k-1}[t_k\rangle M_k$$

  Se mai notează: $M[\sigma\rangle M_k$.

- Secvenţa vidă de tranziţii, notată cu ϵ, este secvenţă de apariţie posibilă la orice marcare M a reţelei, şi are loc: $M[\epsilon\rangle M$.
- O secvenţă infinită de tranziţii $\sigma = t_1, t_2, \ldots$ este secvenţă infinită de apariţie, posibilă la marcarea M, dacă: $M[t_1\rangle M_2[t_2\rangle M_3 \ldots$.

Notaţii

Fie $\gamma = (N, M_0)$ o reţea P/T marcată . Se definesc următoarele funcţii:

- $t^- : P \to \mathbb{N}$, $t^-(p) = W(p,t), \forall p \in P$
- $t^+ : P \to \mathbb{N}$, $t^+(p) = W(t,p), \forall p \in P$
- $\Delta t : P \to \mathbb{Z}$, $\Delta t(p) = W(t,p) - W(p,t)$

Dacă $\sigma \in T^*$ este o secvenţă de tranziţii, se defineşte $\Delta\sigma : P \to \mathbb{Z}$:

- Dacă $\sigma = \epsilon$, atunci $\Delta\sigma$ este funcţia identic 0.
- Dacă $\sigma = t_1, \ldots, t_n$, atunci $\Delta\sigma = \sum_{i=1}^{n} \Delta t_i$.

Secvenţe de apariţie

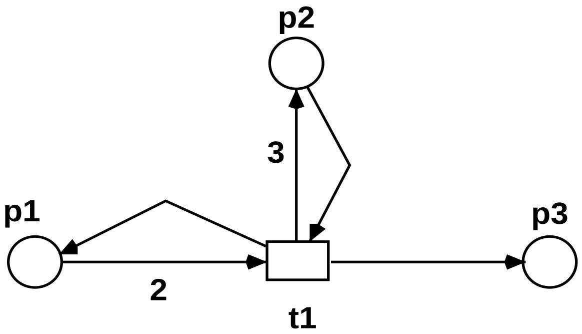

- $t_1^-(p_1) = 2, t_1^-(p_2) = 1, t_1^-(p_3) = 0$
- $t_1^+(p_1) = 1, t_1^+(p_2) = 3, t_1^+(p_3) = 1$
- $\Delta t_1(p_1) = -1, \Delta t_1(p_2) = 2, \Delta t_1(p_3) = 1$

Secvenţe de apariţie

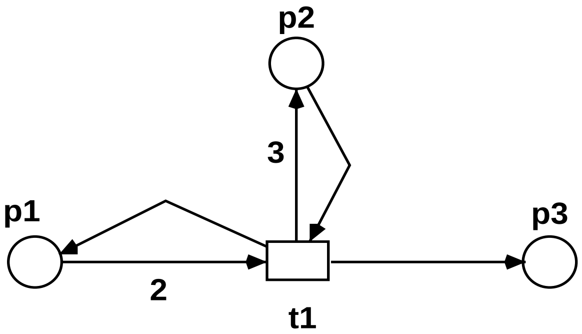

- $t_1^-(p_1) = 2, t_1^-(p_2) = 1, t_1^-(p_3) = 0$
- $t_1^+(p_1) = 1, t_1^+(p_2) = 3, t_1^+(p_3) = 1$
- $\Delta t_1(p_1) = -1, \Delta t_1(p_2) = 2, \Delta t_1(p_3) = 1$

Propoziţie 1 *Fie t o tranziţie, $\sigma \in T^*$ şi M, M' marcări.*

- *Dacă $M[t\rangle M'$, atunci $M' = M + \Delta t$.*
- *Dacă $M[\sigma\rangle M'$, atunci $M' = M + \Delta\sigma$*

Marcări accesibile

Definiţie 6 *Fie $\gamma = (N, M_0)$ o reţea P/T marcată.*

- *O marcare M' este accesibilă din marcarea M, dacă există o secvenţă finită de apariţie σ astfel încât: $M[\sigma\rangle M'$.*

Marcări accesibile

Definiţie 6 *Fie $\gamma = (N, M_0)$ o reţea P/T marcată.*

- *O marcare M' este accesibilă din marcarea M, dacă există o secvenţă finită de apariţie σ astfel încât: $M[\sigma\rangle M'$.*
- *Marcarea M este accesibilă în γ, dacă M este accesibilă din marcarea iniţială M_0.*

Marcări accesibile

Definiţie 6 *Fie $\gamma = (N, M_0)$ o reţea P/T marcată.*

- *O marcare M' este accesibilă din marcarea M, dacă există o secvenţă finită de apariţie σ astfel încât: $M[\sigma\rangle M'$.*
- *Marcarea M este accesibilă în γ, dacă M este accesibilă din marcarea iniţială M_0.*
- *Mulţimea marcărilor accesibile dintr-o marcare M, în γ, se notează $[M\rangle_\gamma$ ($[M\rangle$ când este clar despre ce reţea este vorba).*

Marcări accesibile

Definiţie 6 *Fie $\gamma = (N, M_0)$ o reţea P/T marcată.*

- *O marcare M' este accesibilă din marcarea M, dacă există o secvenţă finită de apariţie σ astfel încât: $M[\sigma\rangle M'$.*
- *Marcarea M este accesibilă în γ, dacă M este accesibilă din marcarea iniţială M_0.*
- *Mulţimea marcărilor accesibile dintr-o marcare M, în γ, se notează $[M\rangle_\gamma$ ($[M\rangle$ când este clar despre ce reţea este vorba).*
- *$[M_0\rangle_\gamma$ se numeşte mulţimea marcărilor accesibile în reţeaua γ.*

Proprietăţi pentru secvenţe de apariţie

- **Propoziţie 2** *Fie M o marcare şi σ o secvenţă finită de apariţie, astfel încât $M[\sigma\rangle M'$. Dacă σ' este o secvenţă de apariţie (finită sau infinită) posibilă la marcarea M', atunci $\sigma\sigma'$ este secvenţă de apariţie posibilă la M.*

Proprietăţi pentru secvenţe de apariţie

- **Propoziţie 2** *Fie M o marcare şi σ o secvenţă finită de apariţie, astfel încât $M[\sigma\rangle M'$. Dacă σ' este o secvenţă de apariţie (finită sau infinită) posibilă la marcarea M', atunci $\sigma\sigma'$ este secvenţă de apariţie posibilă la M.*
- **Propoziţie 3** *O secvenţă infinită de apariţie σ este posibilă la o marcare M ddacă orice prefix finit al lui σ este posibil la M.*

Proprietăţi pentru secvenţe de apariţie

- **Propoziţie 2** *Fie M o marcare şi σ o secvenţă finită de apariţie, astfel încât $M[\sigma\rangle M'$. Dacă σ' este o secvenţă de apariţie (finită sau infinită) posibilă la marcarea M', atunci $\sigma\sigma'$ este secvenţă de apariţie posibilă la M.*
- **Propoziţie 3** *O secvenţă infinită de apariţie σ este posibilă la o marcare M ddacă orice prefix finit al lui σ este posibil la M.*
- **Propoziţie 4** *Fie M şi $\overline{M}$ marcări, σ o secvenţă de apariţie posibilă atât la M cât şi la $\overline{M}$, astfel încât: $M[\sigma\rangle M'$ şi $\overline{M}[\sigma\rangle\overline{M}'$. Atunci $M'(p) - M(p) = \overline{M}'(p) - \overline{M}(p)$, pentru orice locaţie $p \in P$.*

Proprietăţi pentru secvenţe de apariţie

Propoziţie 5 *Fie M, M' şi L marcări, $\sigma \in T^*$ o secvenţă de tranziţii, posibilă la M.*

- *Dacă σ finită şi $M[\sigma\rangle M'$, atunci $(M+L)[\sigma\rangle(M'+L)$.*
- *Dacă σ infinită şi $M[\sigma\rangle$, atunci $(M+L)[\sigma\rangle$*

Demonstraţie:

- σ finită: inducţie după $|\sigma| = n$.
- σ infinită: se arată că orice prefix finit al lui σ este posibil la $M+L$.

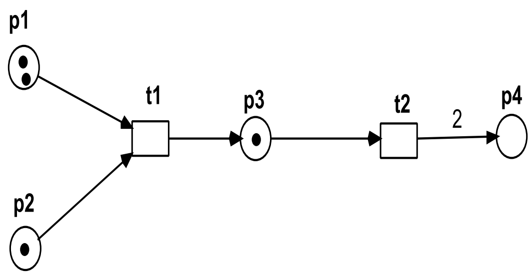

$M = (2,1,1,0)[t_1t_2\rangle(1,0,1,2) = M'$

$(3,2,2,0)[t_1t_2\rangle?$

Proprietăţi pentru secvenţe de apariţie

Definiţie 7 *Fie M şi M' două marcări.*

- $M \geq M'$ **ddacă** $M'(p) \geq M(p)$, $\forall p \in P$.
- $M > M'$ **ddacă** $M \geq M'$ **şi** $\exists p \in P : M(p) > M'(p)$.

Propoziţie 6 *Fie M şi M' două marcări astfel încât $M \geq M'$. Atunci orice secvenţă de apariţie posibilă la marcarea M este posibilă şi la marcarea M'.*

$M' \geq M \Longrightarrow \exists L$ marcare astfel încât $M' = M + L$

- σ infinită: $M[\sigma\rangle \Longrightarrow M' = (M + L)[\sigma\rangle$
- σ finită: $M[\sigma\rangle\overline{M}$ şi $M' = (M + L)[\sigma\rangle(\overline{M} + L)$

Proprietăţi pentru secvenţe de apariţie

Lema 1 *Fie N o reţea oarecare, $U, V \subseteq T$ astfel încât $V \bullet \cap \bullet U = \emptyset$. Dacă $\sigma \in (U \cup V)^*$ astfel încât $M[\sigma\rangle M'$, atunci $M[\sigma|_U \sigma|_V\rangle M'$.*

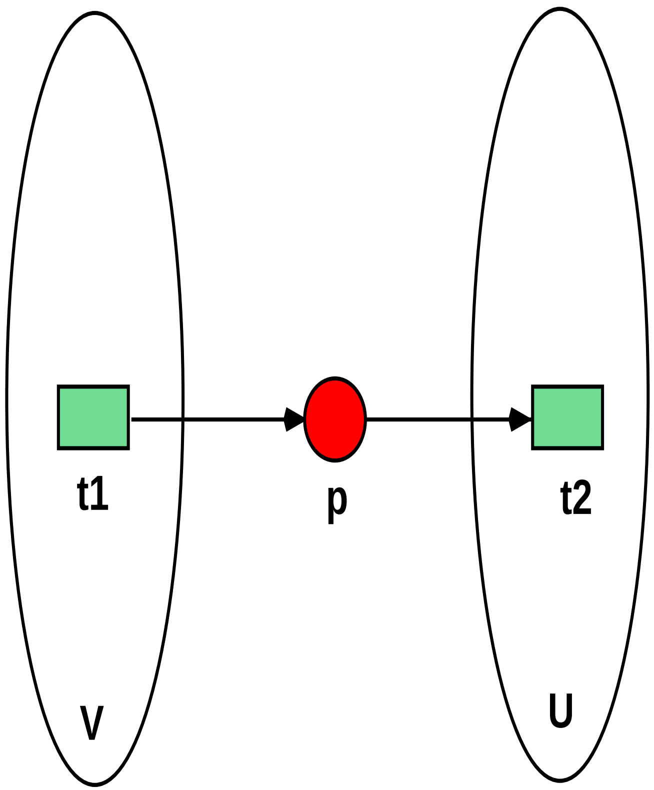

$t_1 \in V$ şi $t_2 \in U$.
$t_1 \bullet \cap \bullet t_2 = \emptyset$
$M[t_1 t_2\rangle M'$, atunci:
$M[t_2 t_1\rangle M'$

Proprietăţi pentru secvenţe de apariţie

Lema 1 *Fie N o reţea oarecare, $U, V \subseteq T$ astfel încât $V \bullet \cap \bullet U = \emptyset$. Dacă $\sigma \in (U \cup V)^*$ astfel încât $M[\sigma\rangle M'$, atunci $M[\sigma|_U \sigma|_V\rangle M'$.*

Demonstraţie:
Fie N o reţea oarecare, $t_1, t_2 \in T$ astfel încât $t_1 \in V$ şi $t_2 \in U$. Deci $t_1 \bullet \cap \bullet t_2 = \emptyset$.
Se arată că:

$$M[t_1\rangle M_2[t_2\rangle M' \Longrightarrow M[t_2\rangle M_2'[t_1\rangle M'$$

- $M[t_2\rangle$ (adică $\forall p \in \bullet t_2 : W(p, t_2) \leq M(p)$).
- Fie $M[t_2\rangle M_2'$. Se arată că $M_2'[t_1\rangle$.
- Se arată că $M[t_2\rangle M_2'[t_1\rangle M'$.

Exemplu

- $U = \{t_1, t_2\}$, $V = \{t_3, t_4\}$ $M = (0, 1, 0, 1, 0)$

Exemplu

- $U = \{t_1, t_2\}, V = \{t_3, t_4\}$ $M = (0, 1, 0, 1, 0)$

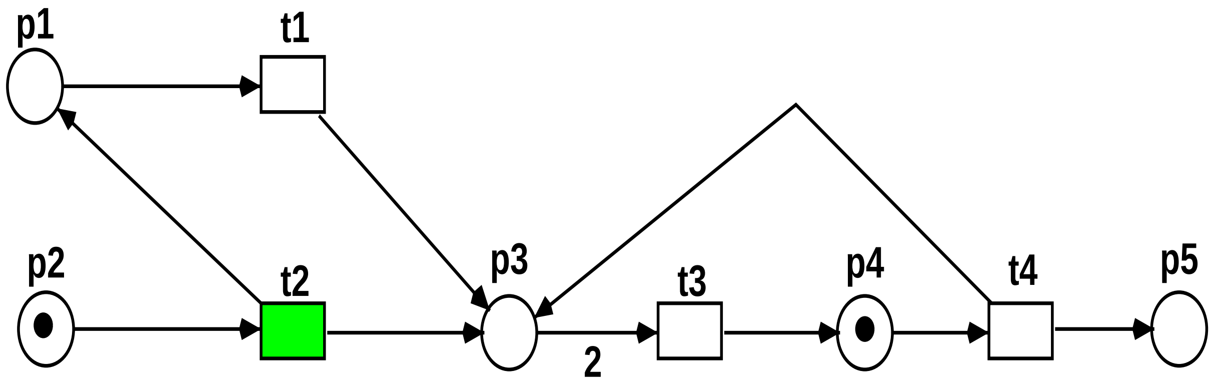

Exemplu

- $U = \{t_1, t_2\}, V = \{t_3, t_4\}\ M = (0, 1, 0, 1, 0)$

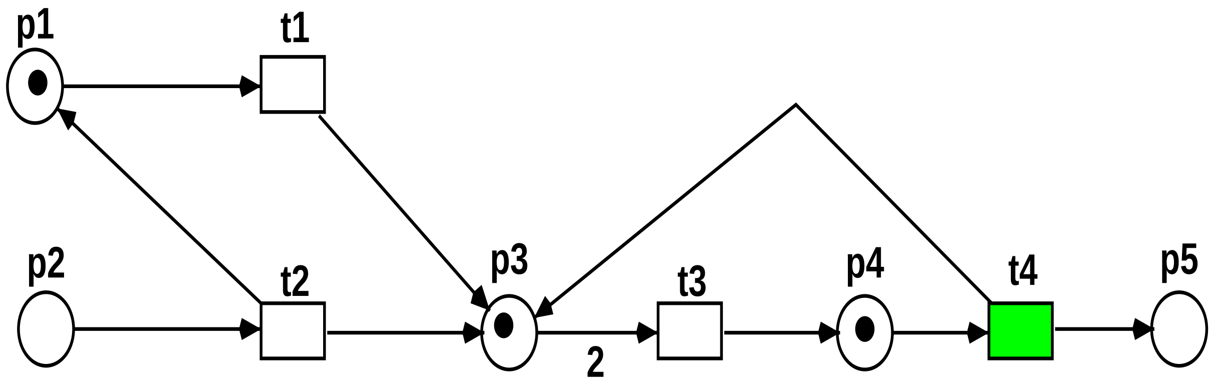

Exemplu

- $U = \{t_1, t_2\}$, $V = \{t_3, t_4\}$ $M = (0, 1, 0, 1, 0)$

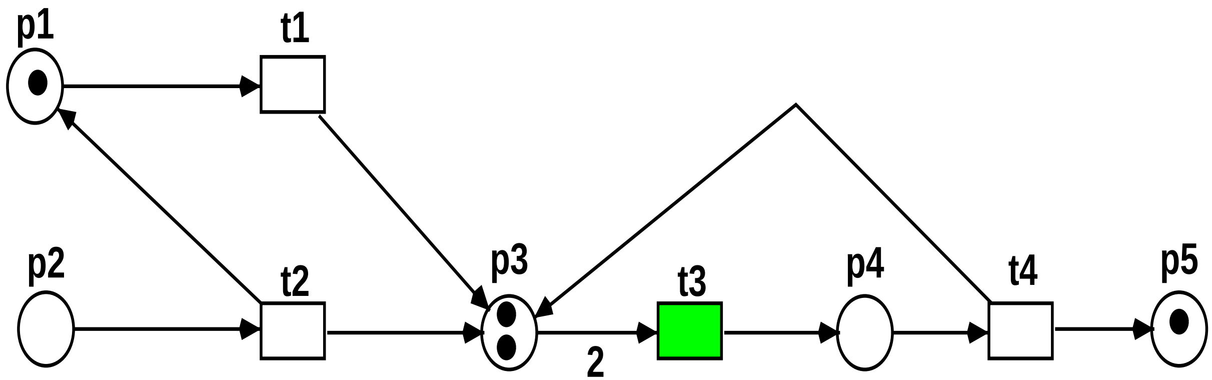

Exemplu

- $U = \{t_1, t_2\}$, $V = \{t_3, t_4\}$ $M = (0, 1, 0, 1, 0)$

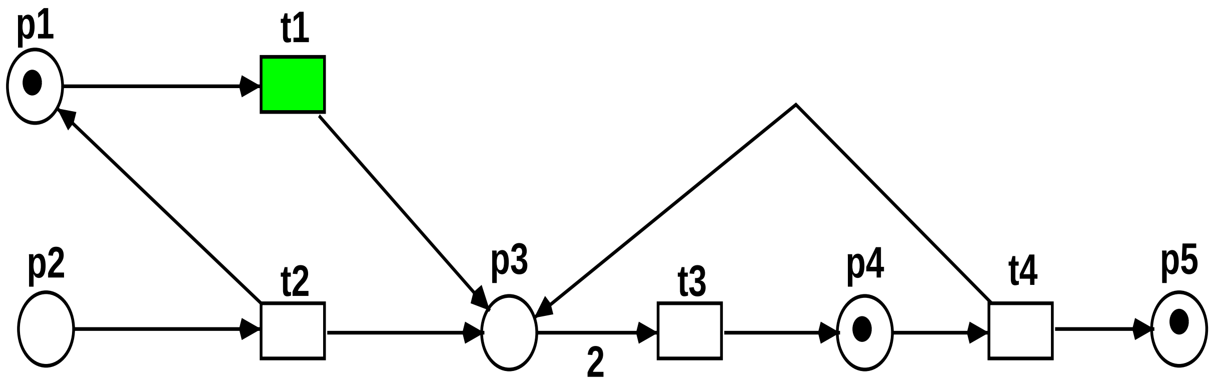

Exemplu

- $U = \{t_1, t_2\}$, $V = \{t_3, t_4\}$ $M = (0, 1, 0, 1, 0)$

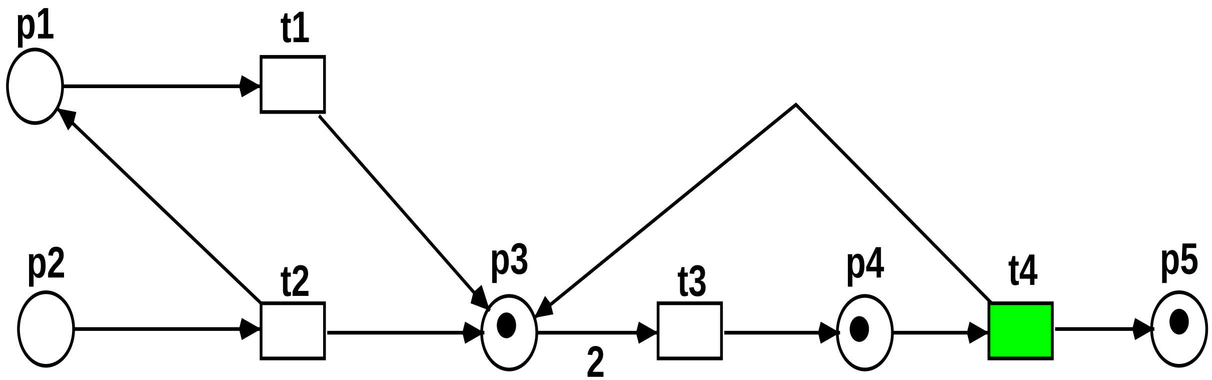

Exemplu

- $U = \{t_1, t_2\}$, $V = \{t_3, t_4\}$ $M = (0,1,0,1,0)$

$\sigma = t_2 t_4 t_3 t_1 t_4$
$M = (1,0,1,0)[t_2 t_4 t_3 t_1 t_4\rangle(0,0,2,0,2) = M'$
$M[t_2 t_1 t_4 t_3 t_4\rangle M'$

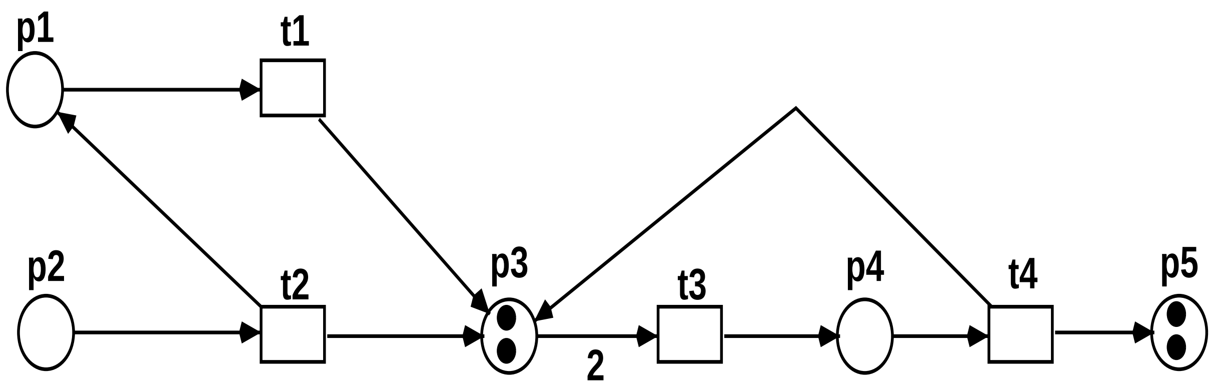

Exemplu

- $U = \{t_1, t_2\}, V = \{t_3, t_4\}\ M = (0, 1, 0, 1, 0)$

$\sigma = t_2 t_4 t_3 t_1 t_4$
$M = (1, 0, 1, 0)[t_2 t_4 t_3 t_1 t_4\rangle(0, 0, 2, 0, 2) = M'$
$M[t_2 t_1 t_4 t_3 t_4\rangle M'$

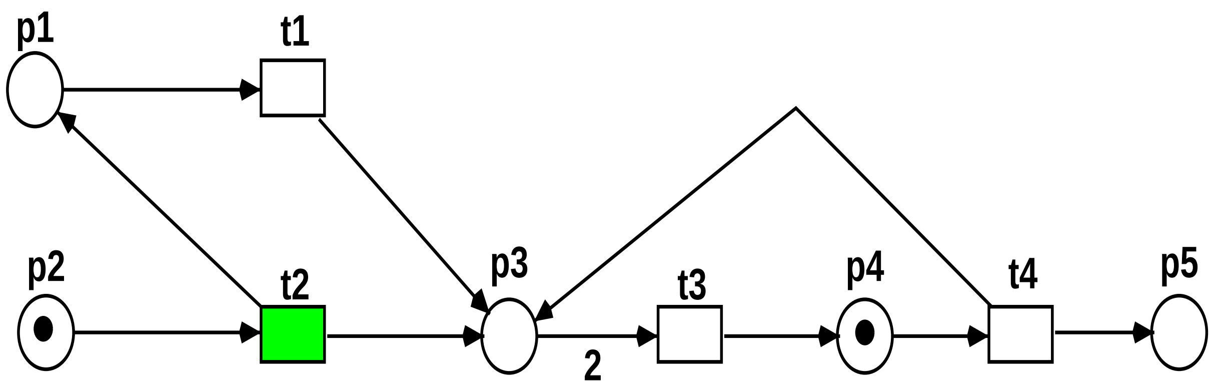

Exemplu

- $U = \{t_1, t_2\}, V = \{t_3, t_4\}$ $M = (0, 1, 0, 1, 0)$

$\sigma = t_2 t_4 t_3 t_1 t_4$
$M = (1, 0, 1, 0)[t_2 t_4 t_3 t_1 t_4\rangle(0, 0, 2, 0, 2) = M'$
$M[t_2 t_1 t_4 t_3 t_4\rangle M'$

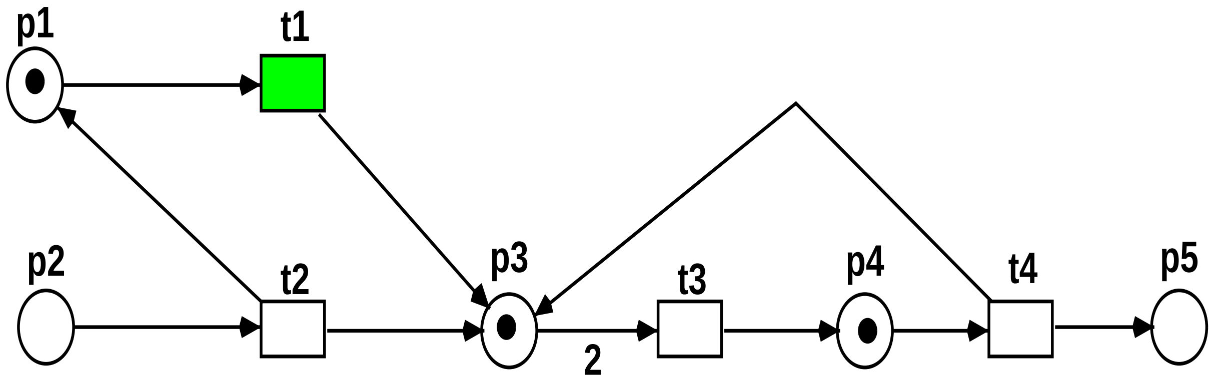

Exemplu

- $U = \{t_1, t_2\}, V = \{t_3, t_4\}$ $M = (0, 1, 0, 1, 0)$

$\sigma = t_2 t_4 t_3 t_1 t_4$
$M = (1, 0, 1, 0)[t_2 t_4 t_3 t_1 t_4\rangle(0, 0, 2, 0, 2) = M'$
$M[t_2 t_1 t_4 t_3 t_4\rangle M'$

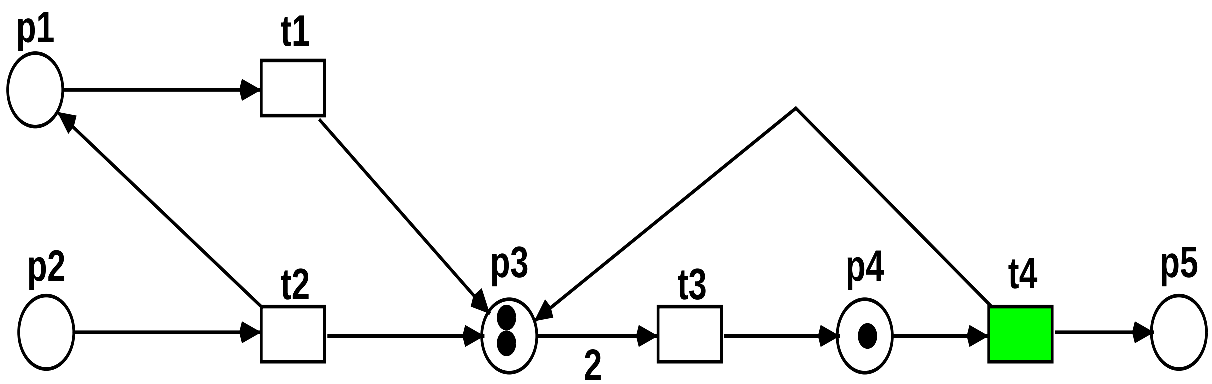

Exemplu

- $U = \{t_1, t_2\}$, $V = \{t_3, t_4\}$ $M = (0, 1, 0, 1, 0)$

$\sigma = t_2 t_4 t_3 t_1 t_4$
$M = (1, 0, 1, 0)[t_2 t_4 t_3 t_1 t_4\rangle(0, 0, 2, 0, 2) = M'$
$M[t_2 t_1 t_4 t_3 t_4\rangle M'$

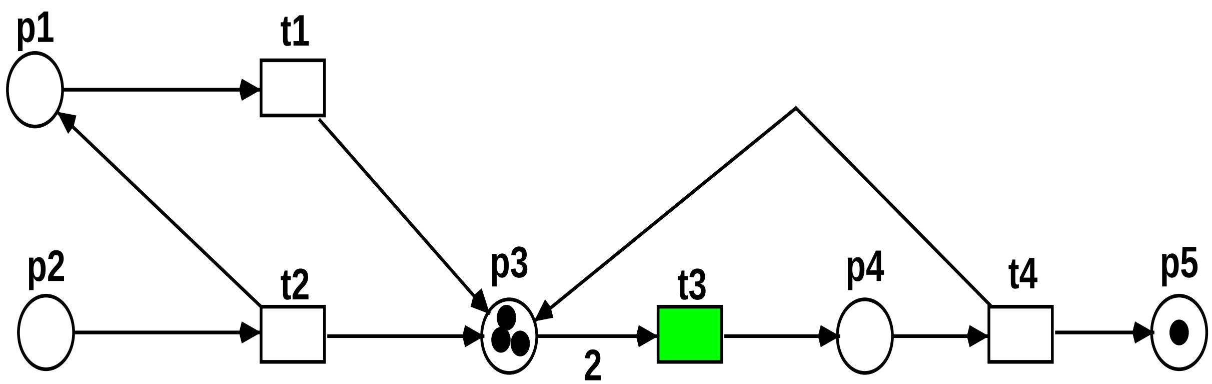

Exemplu

- $U = \{t_1, t_2\}$, $V = \{t_3, t_4\}$ $M = (0, 1, 0, 1, 0)$

$\sigma = t_2 t_4 t_3 t_1 t_4$
$M = (1, 0, 1, 0)[t_2 t_4 t_3 t_1 t_4\rangle(0, 0, 2, 0, 2) = M'$
$M[t_2 t_1 t_4 t_3 t_4\rangle M'$

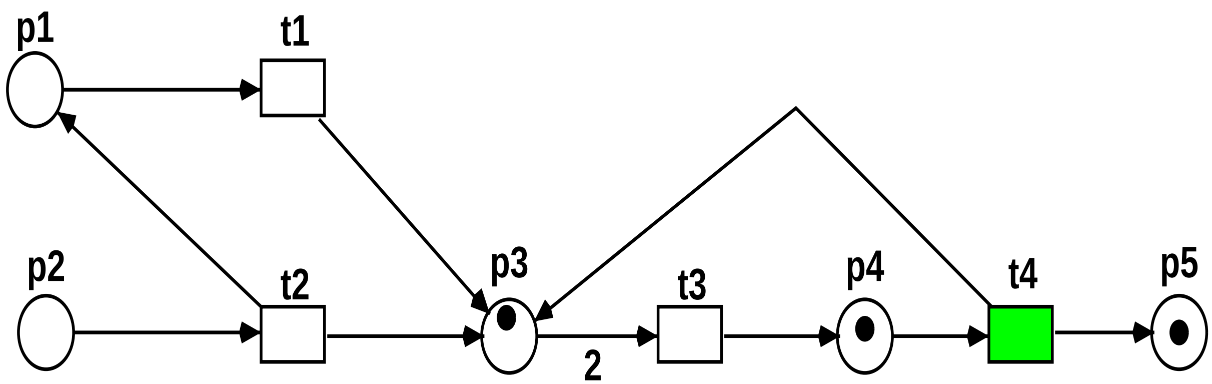

Exemplu

- $U = \{t_1, t_2\}, V = \{t_3, t_4\}$ $M = (0,1,0,1,0)$

$\sigma = t_2 t_4 t_3 t_1 t_4$
$M = (1,0,1,0)[t_2 t_4 t_3 t_1 t_4\rangle(0,0,2,0,2) = M'$
$M[t_2 t_1 t_4 t_3 t_4\rangle M'$

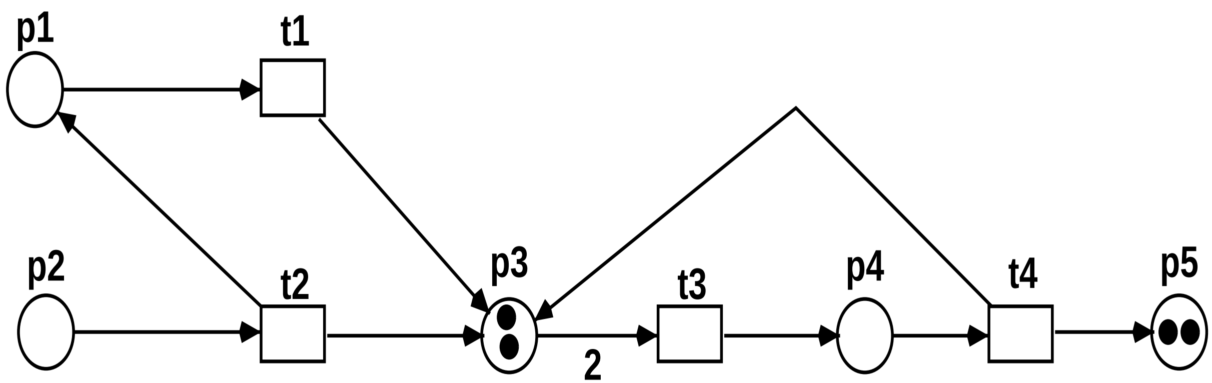

Proprietatea de mărginire

Fie $\gamma = (M, M_0)$ o reţea Petri marcată.

Definiţie 8 *(mărginire)*

Proprietatea de mărginire

Fie $\gamma = (M, M_0)$ o reţea Petri marcată.

Definiţie 8 *(mărginire)*

- *O locaţie p este mărginită dacă:*

$$(\exists\, n \in \mathbb{N})(\forall M \in [M_0\rangle)(\ M(p) \leq n)$$

Proprietatea de mărginire

Fie $\gamma = (M, M_0)$ o reţea Petri marcată.

Definiţie 8 *(mărginire)*

- *O locaţie p este mărginită dacă:*

$$(\exists\, n \in \mathbb{N})(\forall M \in [M_0\rangle)(\ M(p) \leq n)$$

- *Reţeaua marcată γ este mărginită dacă orice locaţie $p \in P$ este mărginită.*

Proprietatea de mărginire

Fie $\gamma = (M, M_0)$ o reţea Petri marcată.

Definiţie 8 *(mărginire)*

- *O locaţie p este mărginită dacă:*

$$(\exists\, n \in \mathbb{N})(\forall M \in [M_0\rangle)(\ M(p) \leq n)$$

- *Reţeaua marcată γ este mărginită dacă orice locaţie $p \in P$ este mărginită.*
- *Reţeaua N este structural mărginită, dacă există o marcare M astfel încât (N, M) este mărginită.*

Proprietatea de mărginire

Fie $\gamma = (M, M_0)$ o reţea Petri marcată.

Definiţie 8 *(mărginire)*

- *O locaţie p este mărginită dacă:*

$$(\exists\, n \in \mathbb{N})(\forall M \in [M_0\rangle)(\ M(p) \leq n)$$

- *Reţeaua marcată γ este mărginită dacă orice locaţie $p \in P$ este mărginită.*

- *Reţeaua N este structural mărginită, dacă există o marcare M astfel încât (N, M) este mărginită.*

Mărginire-exemple

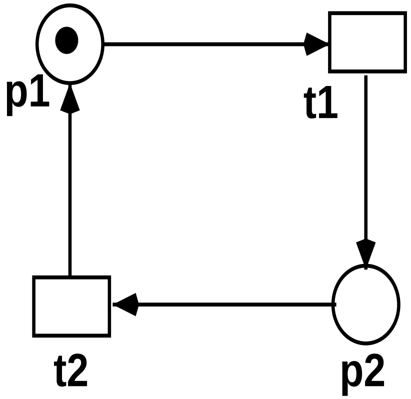

Mărginire-exemple

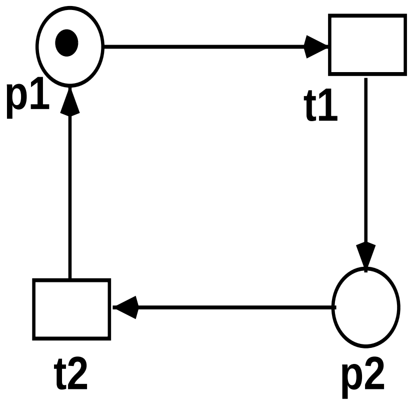

reţeaua este mărginită: $M(p) \leq 1, \forall p \in P$

Mărginire-exemple

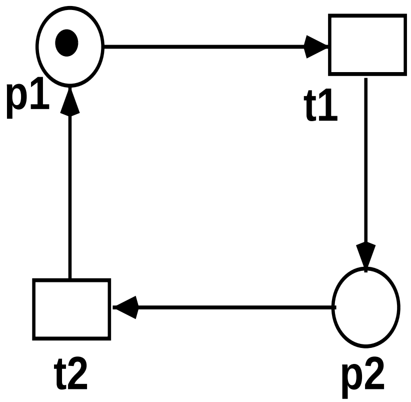

reţeaua este mărginită: $M(p) \leq 1, \forall p \in P$

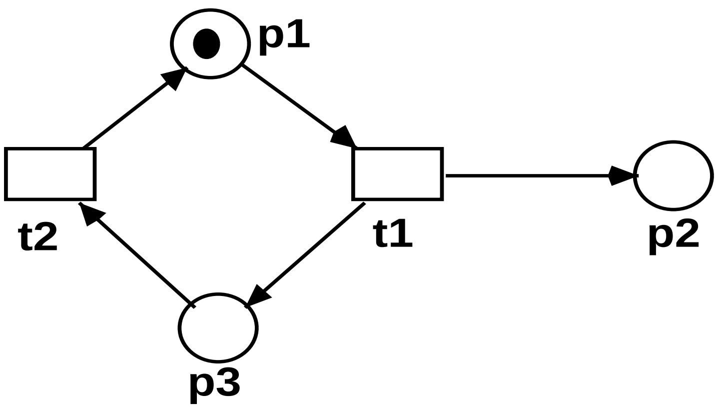

Mărginire-exemple

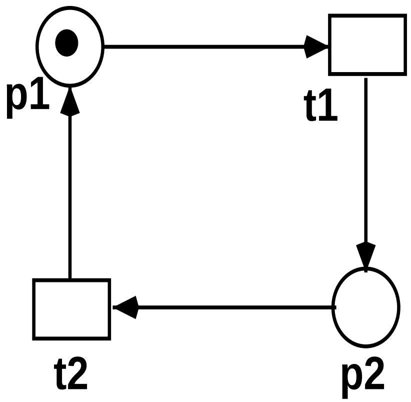

reţeaua este mărginită: $M(p) \leq 1, \forall p \in P$

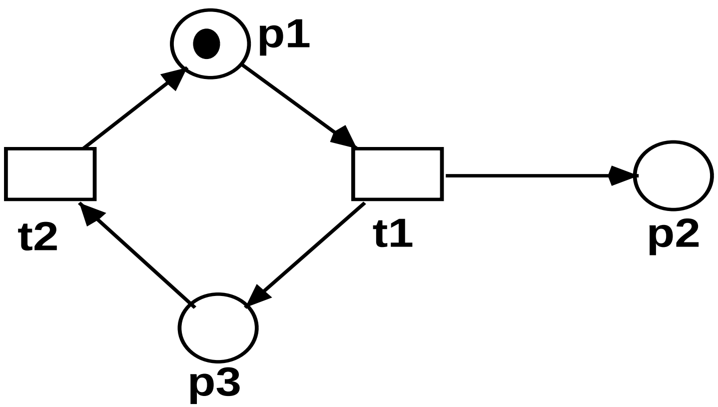

reţeaua este nemărginită:

p_2 poate conţine o infinitate de puncte!

Proprietatea de mărginire

- **Propoziţie 7** *O reţea P/T marcată* $\gamma = (N, M_0)$ *este mărginită ddacă mulţimea* $[M_0\rangle$ *este finită.*

Proprietatea de mărginire

- **Propoziţie 7** *O reţea P/T marcată* $\gamma = (N, M_0)$ *este mărginită ddacă mulţimea* $[M_0\rangle$ *este finită.*

  $(\Longrightarrow)$ Fie n astfel încât $(\forall M \in [M_0\rangle)(\forall p \in P)(M(p) \leq n)$. Numărul maxim de marcări este $(n+1)^{|P|}$.

  $(\Longleftarrow)$ Se consideră $n = max\{M(p) | M \in [M_0\rangle,\ p \in P\}$.

Proprietatea de mărginire

- **Propoziţie 7** *O reţea P/T marcată* $\gamma = (N, M_0)$ *este mărginită ddacă mulţimea* $[M_0\rangle$ *este finită.*

  ($\Longrightarrow$) Fie n astfel încât $(\forall M \in [M_0\rangle)(\forall p \in P)(M(p) \leq n)$. Numărul maxim de marcări este $(n+1)^{|P|}$.

  ($\Longleftarrow$) Se consideră $n = max\{M(p)|M \in [M_0\rangle,\ p \in P\}$.

- **Propoziţie 8** *Dacă* $\gamma = (N, M_0)$ *este mărginită, nu există două marcări* $M_1, M_2 \in [M_0\rangle$ *astfel încât* $M_1[*\rangle M_2$ *şi* $M_2 > M_1$.

Proprietatea de mărginire

- **Propoziţie 7** *O reţea P/T marcată $\gamma = (N, M_0)$ este mărginită ddacă mulţimea $[M_0\rangle$ este finită.*

  $(\Longrightarrow)$ Fie n astfel încât $(\forall M \in [M_0\rangle)(\forall p \in P)(M(p) \leq n)$. Numărul maxim de marcări este $(n+1)^{|P|}$.

  $(\Longleftarrow)$ Se consideră $n = max\{M(p)|M \in [M_0\rangle,\ p \in P\}$.

- **Propoziţie 8** *Dacă $\gamma = (N, M_0)$ este mărginită, nu există două marcări $M_1, M_2 \in [M_0\rangle$ astfel încât $M_1[*\rangle M_2$ şi $M_2 > M_1$.*

  Dacă $M_1[\sigma\rangle M_2$ şi $M_2 > M_1 \Longrightarrow M_2[\sigma\rangle M_3$ (prop. 6) şi $M_3 > M_2$ (prop. 4). Deci $M_3[\sigma\rangle M_4$, $M_4 > M_3$, etc.

Proprietăţi: pseudo-viabilitate

Fie $\gamma = (N, M_0)$ o reţea Petri marcată.

- **Definiţie 9** *(pseudo-viabilitate)*
  - *O tranziţie $t \in T$ este pseudo-viabilă din marcarea M, dacă există o marcare $M' \in [M\rangle$ astfel încât $M'[t\rangle$.*
  - *O tranziţie $t \in T$ este pseudo-viabilă dacă este pseudo-vaibilă din M_0 (există o marcare accesibilă $M \in [M_0\rangle$ astfel încât $M[t\rangle$). O tranziţie care nu este pseudo-viabilă se numeşte moartă.*
  - *Reţeaua marcată γ este pseudo-viabilă dacă toate tranziţiile sale sunt pseudo-viabile.*

Exemple

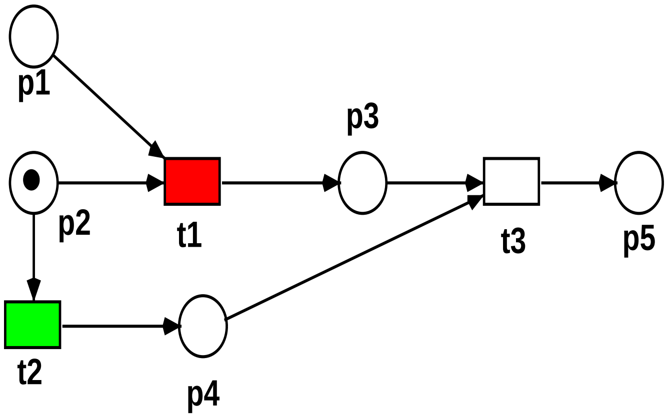

Exemple

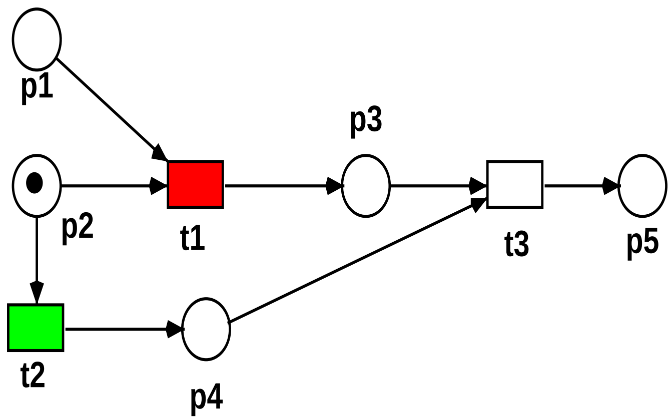

- t_1 este tranziţie moartă
- t_2 pseudo-viabilă
- t_3 este tranziţie moartă

Proprietăţi: blocaje

Fie $\gamma = (N, M_0)$ o reţea Petri marcată.

Definiţie 10 *(blocaje)*

- *O marcare M a reţelei marcate γ este moartă dacă nu există o tranziţie $t \in T$ astfel încât $M[t\rangle$.*
- *Reţeaua γ este fără blocaje, dacă nu există marcări accesibile moarte.*

Exemple

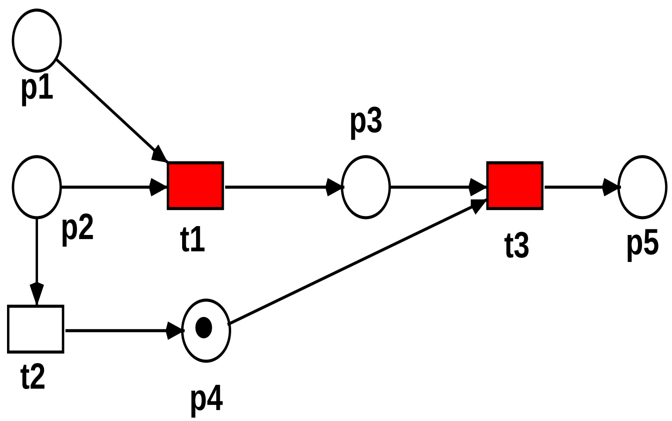

Exemple

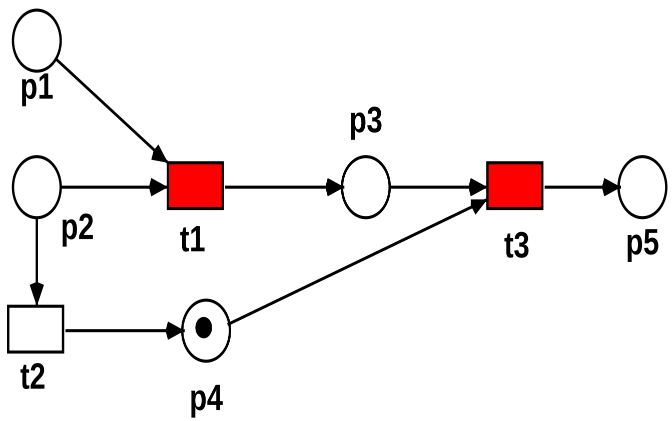

- Marcarea (0,0,0,1,0) este moartă, deci reţeaua are blocaje.

Proprietăţi: viabilitate

Definiţie 11 *(viabilitate)*
Fie $N = (P, T, F, W)$ o reţea de tip P/T şi $\gamma = (N, M_0)$ o reţea Petri marcată.

- *O tranziţie $t \in T$ este viabilă dacă $\forall M \in [M_0\rangle$, t este pseudo-viabilă din M ($\exists M' \in [M\rangle$ astfel încât $M'[t\rangle$).*
- *Reţeaua marcată γ este viabilă dacă orice tranziţie $t \in T$ este viabilă.*
- *reţeaua N este structural viabilă dacă există o marcare M astfel încât (N, M) este viabilă.*

Exemple

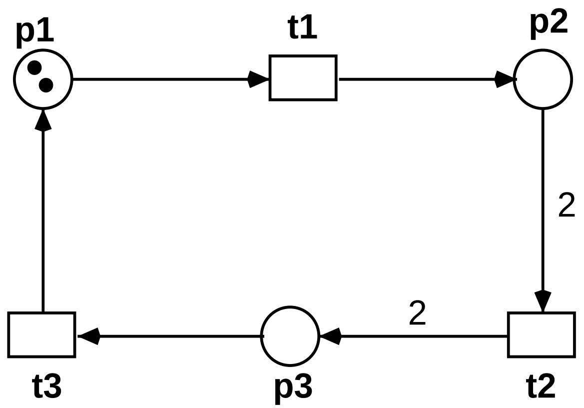

- Reţea pseudo-viabilă, viabilă si fără blocaje.

Exemple

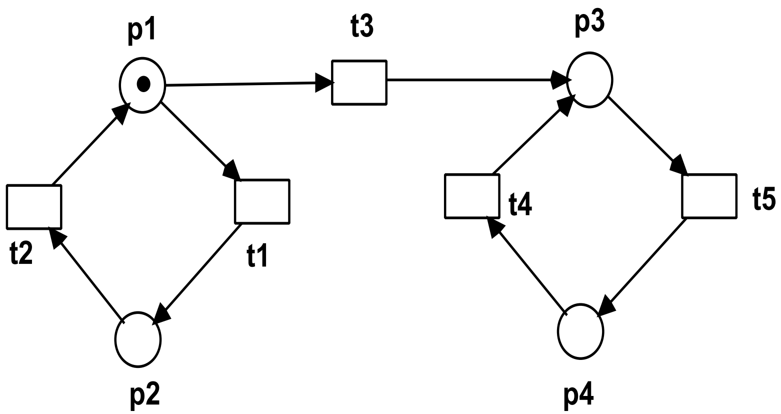

Exemple

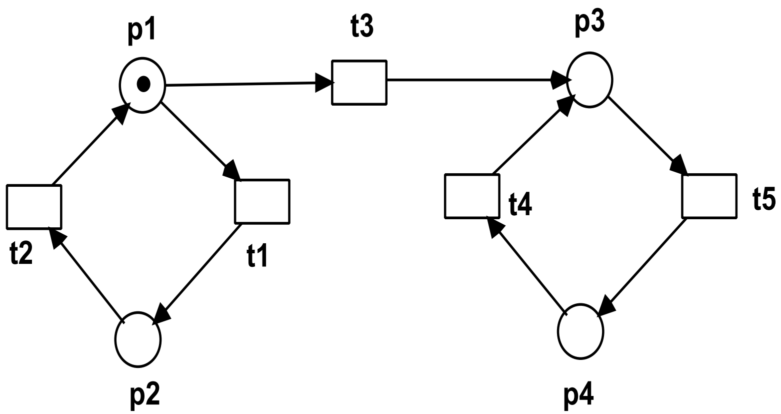

- t_1,t_2,t_3: nu sunt viabile
- t_4,t_5: viabile
- reţeaua este pseudo-viabilă

Reversibilitate

Definiţie 12 *Reţeaua marcată* γ *este reversibilă dacă marcarea sa iniţială este accesibilă din orice marcare* $M \in [M_0\rangle$.

Reversibilitate

Definiţie 12 *Reţeaua marcată* γ *este reversibilă dacă marcarea sa iniţială este accesibilă din orice marcare* $M \in [M_0\rangle$.

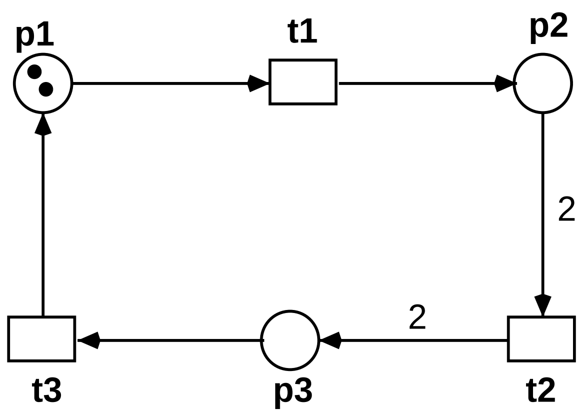

Proprietăţi ale reţelelor Petri

Fie $\gamma = (N, M_0)$ o reţea Petri marcată.

- **Propoziţie 9** *Orice reţea marcată viabilă este şi pseudo-viabilă.*

Proprietăţi ale reţelelor Petri

Fie $\gamma = (N, M_0)$ o reţea Petri marcată.

- **Propoziţie 9** *Orice reţea marcată viabilă este şi pseudo-viabilă.*
- **Propoziţie 10** *Orice reţea marcată viabilă, având cel puţin o tranziţie, este fără blocaje.*

Proprietăţi ale reţelelor Petri

Fie $\gamma = (N, M_0)$ o reţea Petri marcată.

- **Propoziţie 9** *Orice reţea marcată viabilă este şi pseudo-viabilă.*
- **Propoziţie 10** *Orice reţea marcată viabilă, având cel puţin o tranziţie, este fără blocaje.*
- **Propoziţie 11** *Dacă o reţea fără locaţii izolate este viabilă, atunci orice locaţie poate fi marcată, din orice marcare accesibilă.*

Proprietăţi ale reţelelor Petri

Fie $\gamma = (N, M_0)$ o reţea Petri marcată.

- **Propoziţie 9** *Orice reţea marcată viabilă este şi pseudo-viabilă.*
- **Propoziţie 10** *Orice reţea marcată viabilă, având cel puţin o tranziţie, este fără blocaje.*
- **Propoziţie 11** *Dacă o reţea fără locaţii izolate este viabilă, atunci orice locaţie poate fi marcată, din orice marcare accesibilă.*
- **Propoziţie 12** *O reţea marcată reversibilă este viabilă ddacă este pseudo-viabilă.*

Proprietăţi ale reţelelor Petri

Fie $\gamma = (N, M_0)$ o reţea Petri marcată.

- **Propoziţie 9** *Orice reţea marcată viabilă este şi pseudo-viabilă.*
- **Propoziţie 10** *Orice reţea marcată viabilă, având cel puţin o tranziţie, este fără blocaje.*
- **Propoziţie 11** *Dacă o reţea fără locaţii izolate este viabilă, atunci orice locaţie poate fi marcată, din orice marcare accesibilă.*
- **Propoziţie 12** *O reţea marcată reversibilă este viabilă ddacă este pseudo-viabilă.*
- **Propoziţie 13** *O reţea marcată reversibilă este fără blocaje.*

Exemple

- Q: orice reţea pseudo-viabilă este şi viabilă?
- Q: orice reţea pseudo-viabilă este şi fără blocaje?
- Q: orice reţea viabilă este şi reversibilă ?

Exemple

- Q: orice reţea pseudo-viabilă este şi viabilă?
- Q: orice reţea pseudo-viabilă este şi fără blocaje?
- Q: orice reţea viabilă este şi reversibilă ?

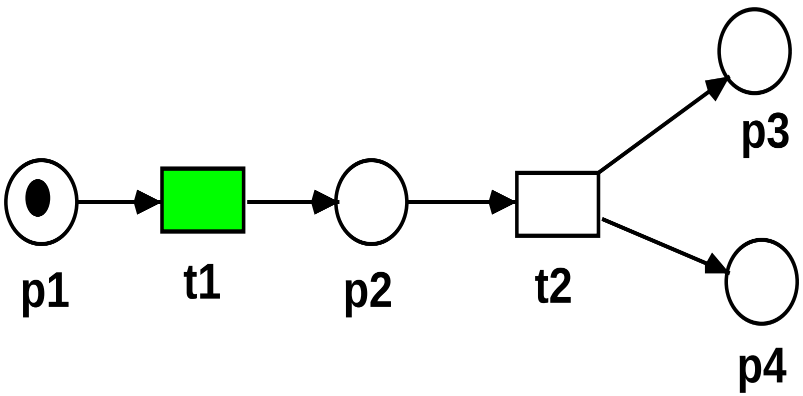

Exemple

- Q: orice reţea pseudo-viabilă este şi viabilă?
- Q: orice reţea pseudo-viabilă este şi fără blocaje?
- Q: orice reţea viabilă este şi reversibilă ?

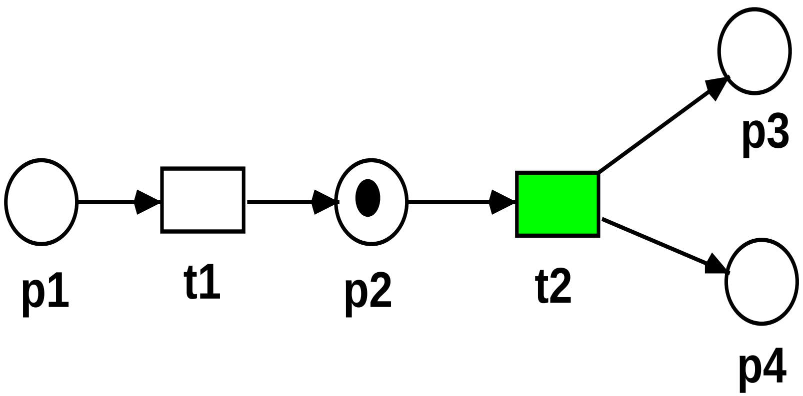

Exemple

- Q: orice reţea pseudo-viabilă este şi viabilă?
- Q: orice reţea pseudo-viabilă este şi fără blocaje?
- Q: orice reţea viabilă este şi reversibilă ?

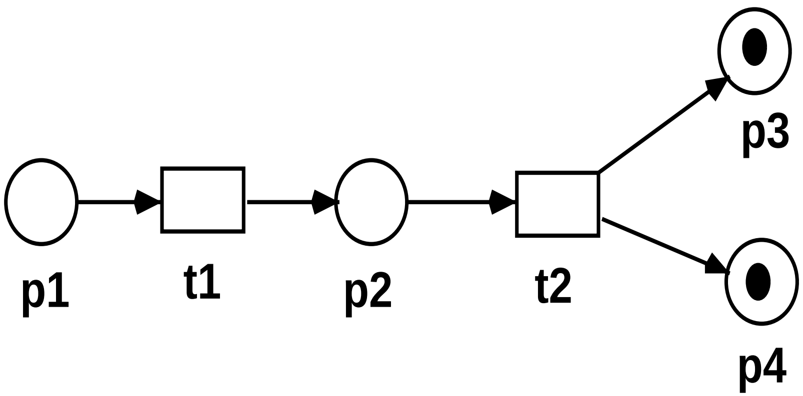

- Reţea pesudo-viabilă (toate tranziţiile pseudo-viabile). Reţeaua are blocaje (marcarea $(0, 0, 1, 1)$ este moartă). Reţeaua nu este viabilă!

Exemple

- Reţea viabilă, care nu este reversibilă:

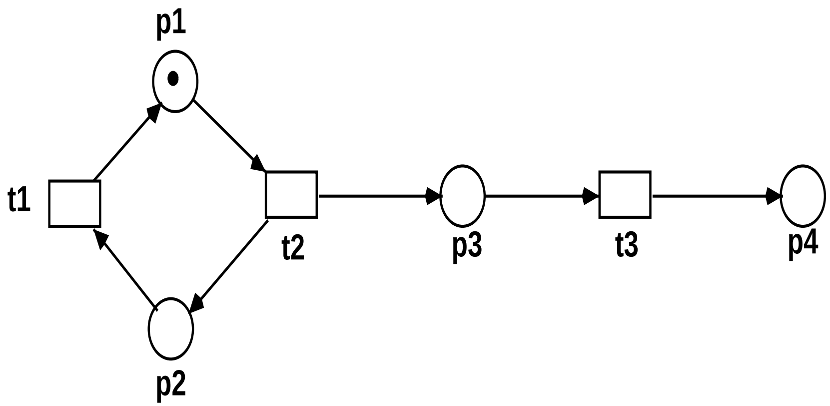

$(1,0,0,0)[t_2\rangle(0,1,1,0)[t_1\rangle(1,0,1,0)[t_3\rangle(1,0,0,1)$.
Marcarea iniţială $(1,0,0,0)$ nu este accesibilă din $(1,0,0,1)$.

Exemple

- Q: Există o relaţie între proprietatea de mărginire si cea de viabilitate?

Exemple

- Q: Există o relaţie între proprietatea de mărginire si cea de viabilitate?

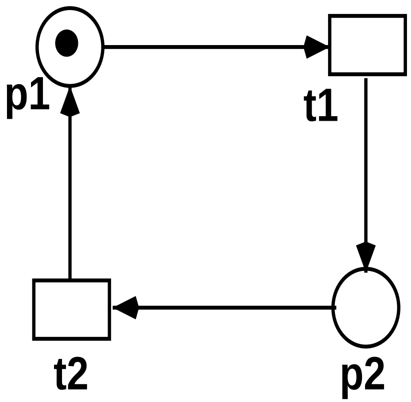

Exemple

- Q: Există o relaţie între proprietatea de mărginire si cea de viabilitate?

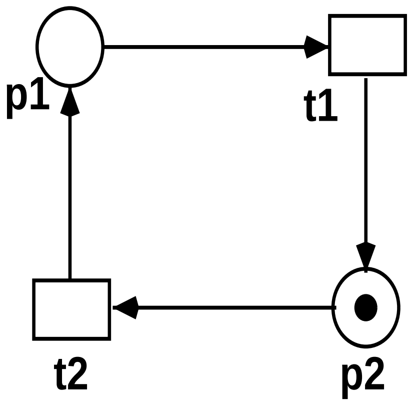

$(1,0)[t_1\rangle[t_2\rangle(0,1)[t_1\rangle[t_2\rangle(0,1)\ldots$

Retea mărginită şi este viabilă

Exemple

- Q: Există o relaţie între proprietatea de mărginire si cea de viabilitate?

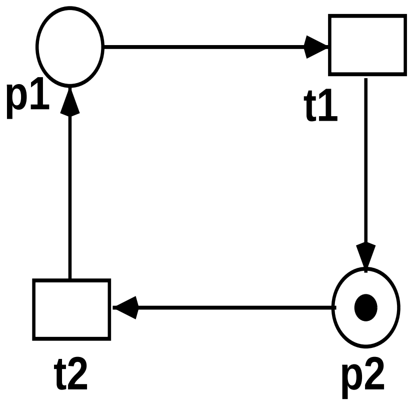

$(1,0)[t_1\rangle[t_2\rangle(0,1)[t_1\rangle[t_2\rangle(0,1)\ldots$

Retea mărginită şi este viabilă

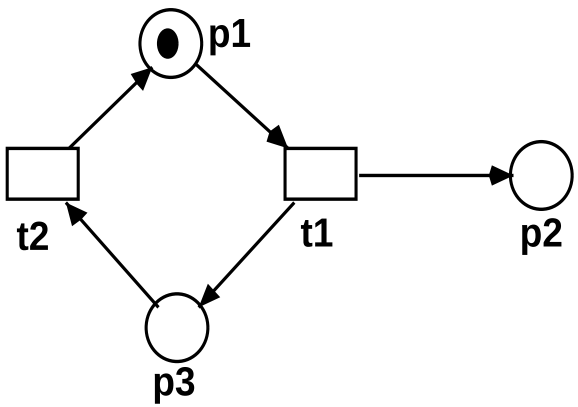

Exemple

- Q: Există o relaţie între proprietatea de mărginire si cea de viabilitate?

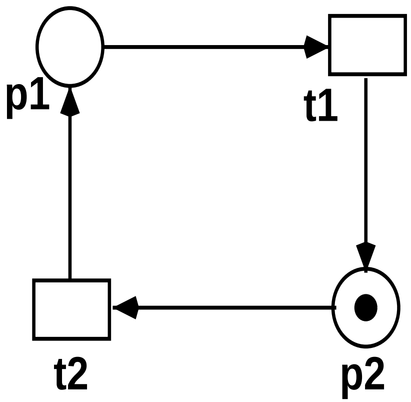

$(1,0)[t_1\rangle[t_2\rangle(0,1)[t_1\rangle[t_2\rangle(0,1)...$

Retea mărginită şi este viabilă

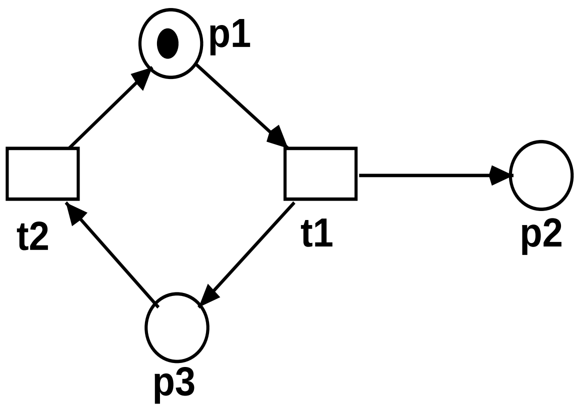

Retea nemărginită, este viabilă

Exemple

- Q: Există o relaţie între proprietatea de mărginire si cea de viabilitate?

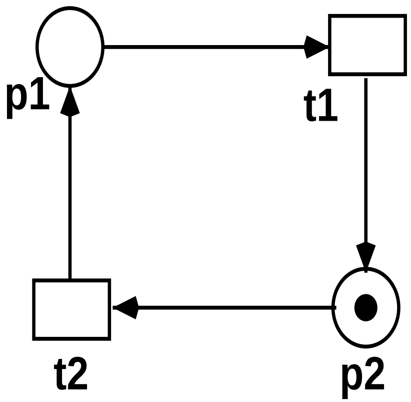

$(1,0)[t_1\rangle[t_2\rangle(0,1)[t_1\rangle[t_2\rangle(0,1)...$

Retea mărginită şi este viabilă

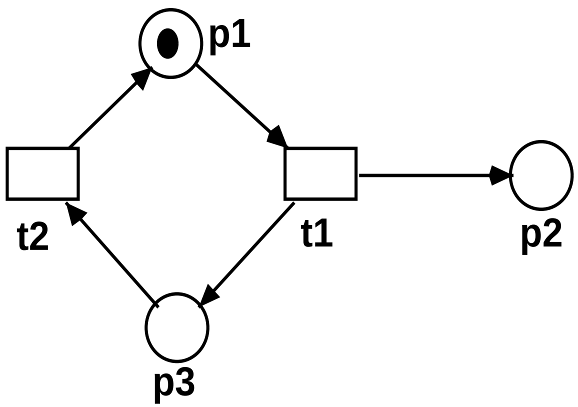

Retea nemărginită, este viabilă

Exemple

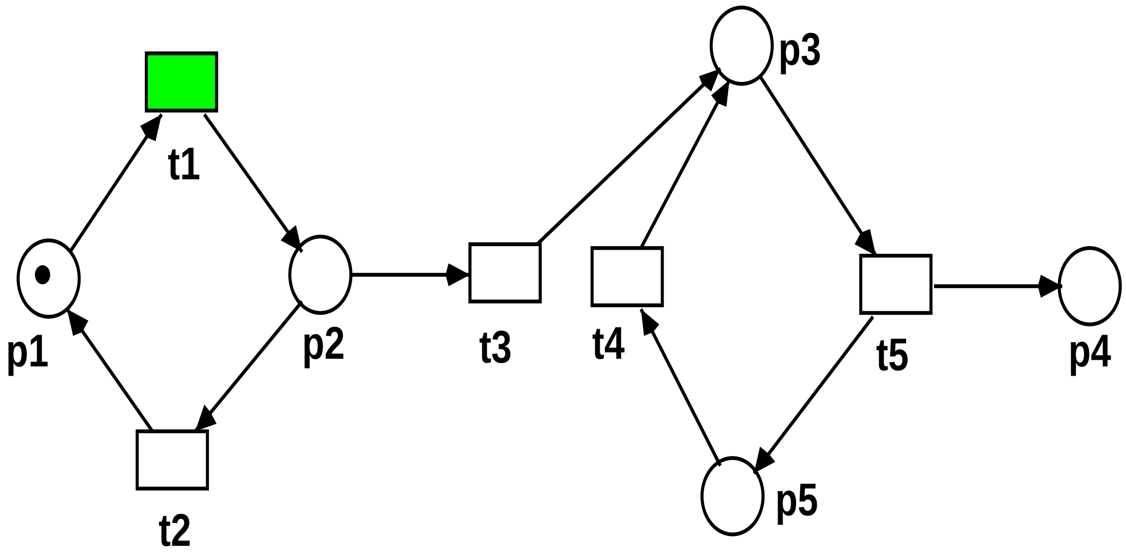

Exemple

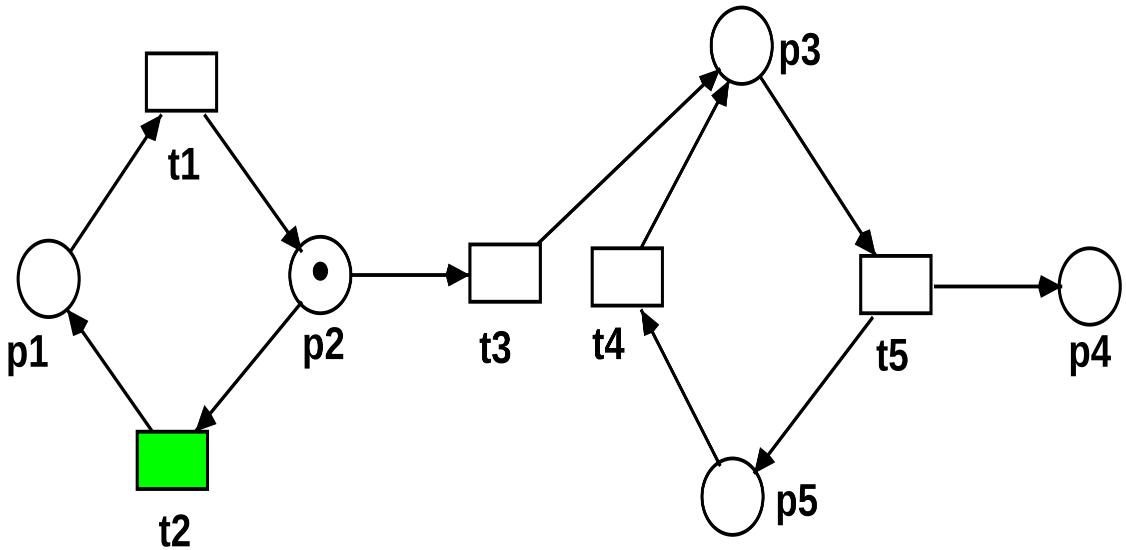

Exemple

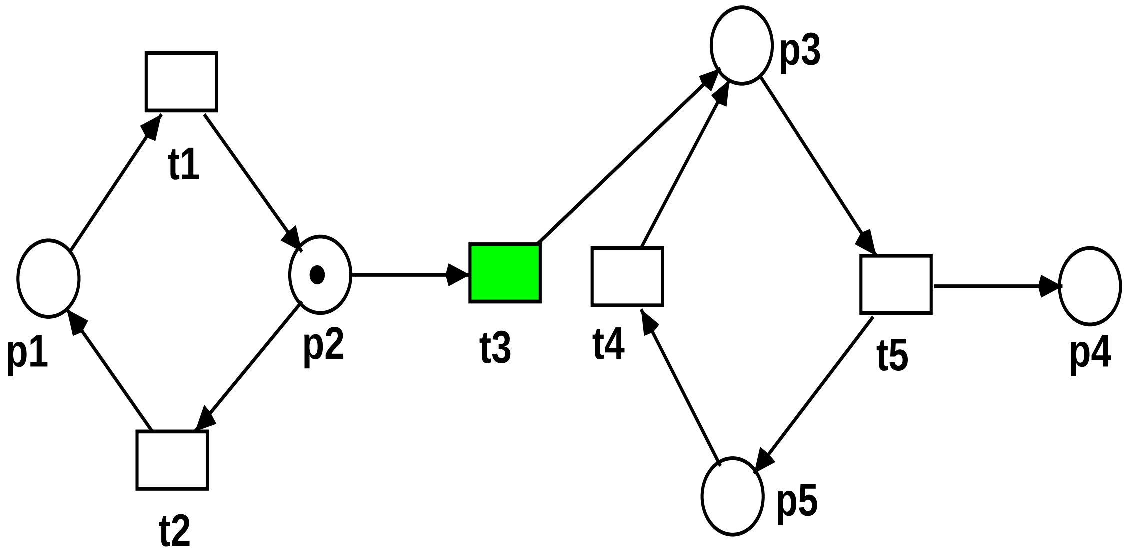

Exemple

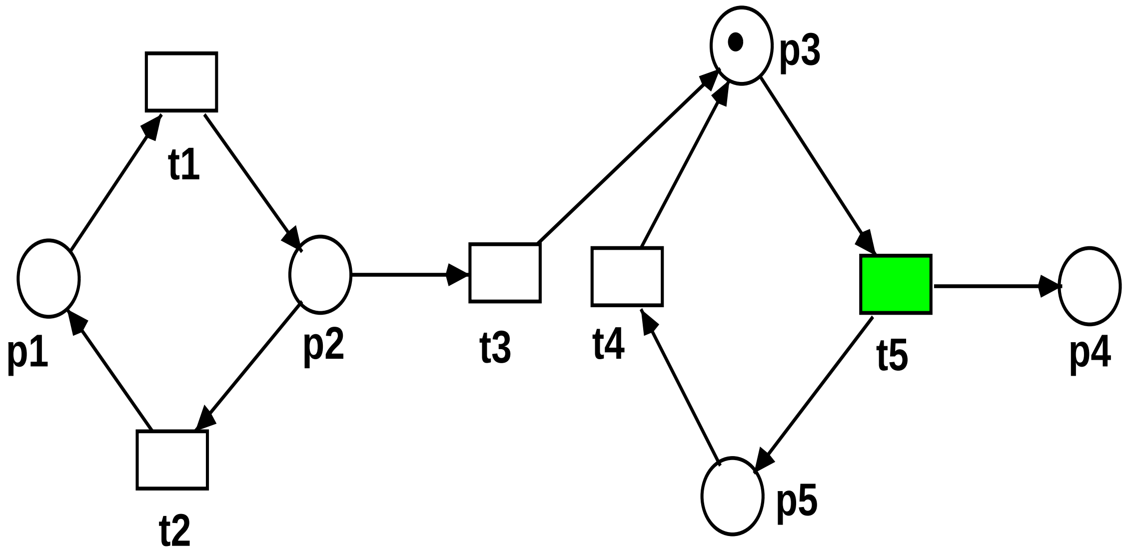

Exemple

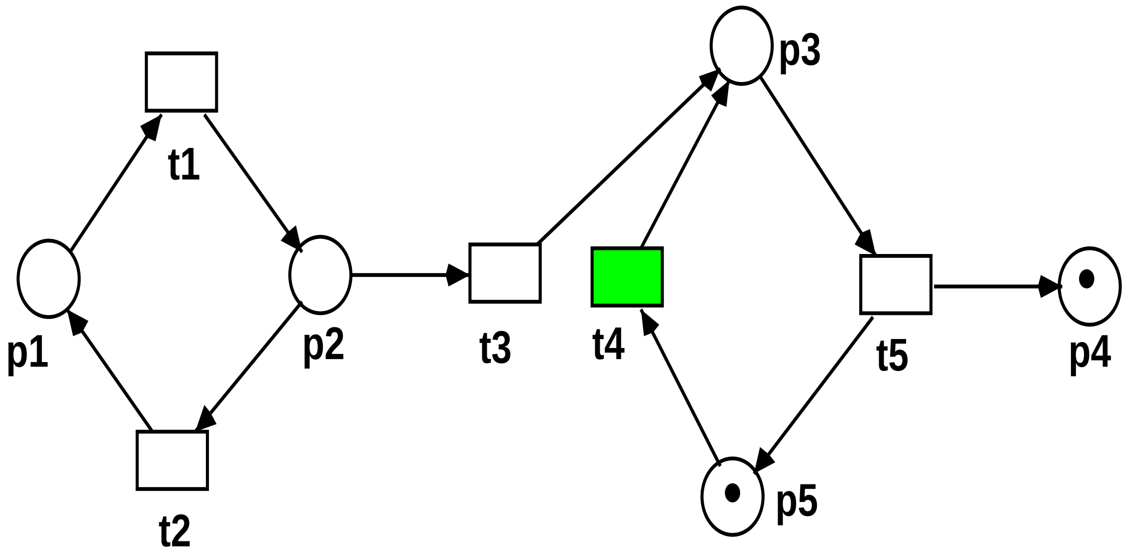

Exemple

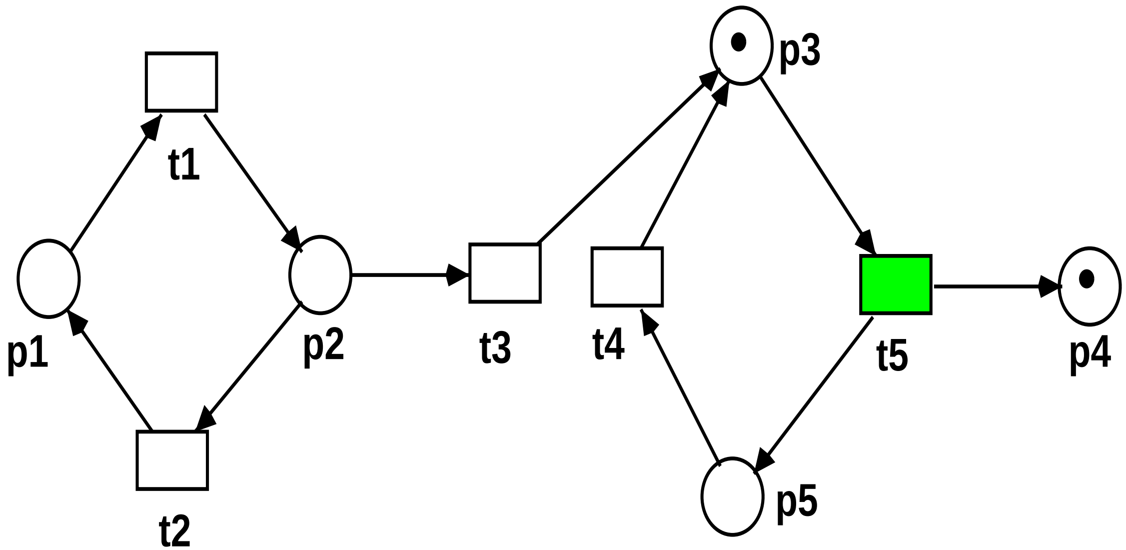

Exemple

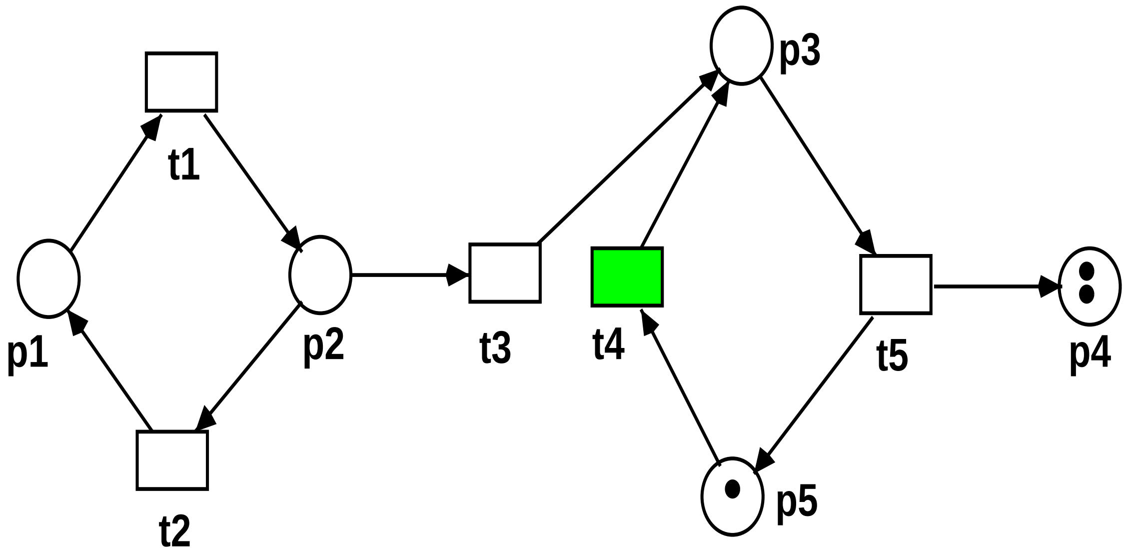

Reţea nemărginită (locaţia p_4), neviabilă ($M = (0, 0, 0, 2, 1)$ şi t_1)

Exemple

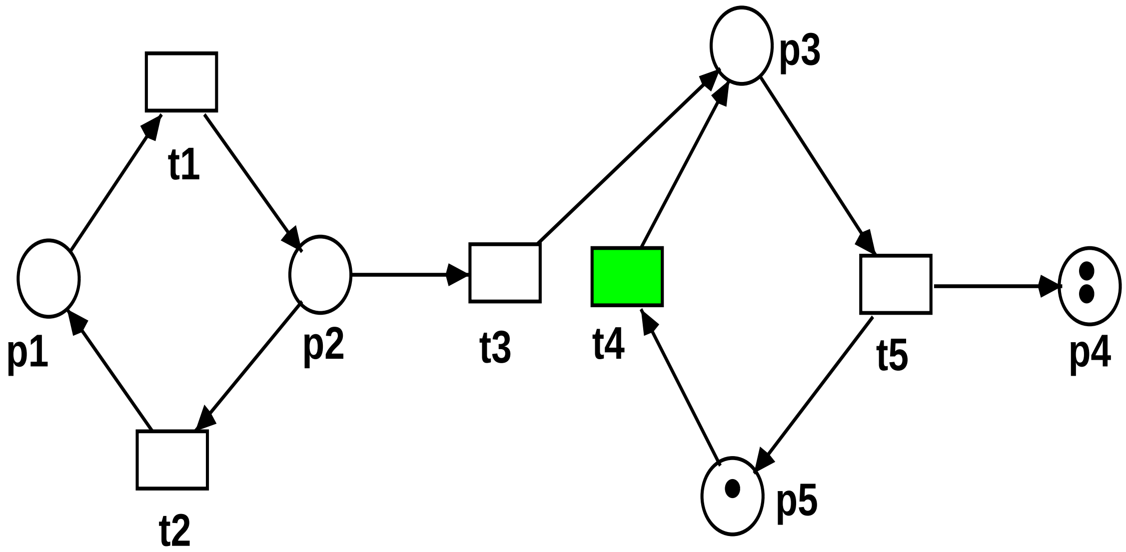

Reţea nemărginită (locaţia p_4), neviabilă ($M = (0,0,0,2,1)$ şi t_1)

Mărginire şi viabilitate

Teorema 1 *Orice reţea conexă (fără elemente izolate) mărginită şi viabilă este tare conexă.*

Mărginire şi viabilitate

Teorema 1 *Orice reţea conexă (fără elemente izolate) mărginită şi viabilă este tare conexă.*

Demonstraţie: Se arată că pentru orice $(x, y) \in F$, există un drum de la y la x.

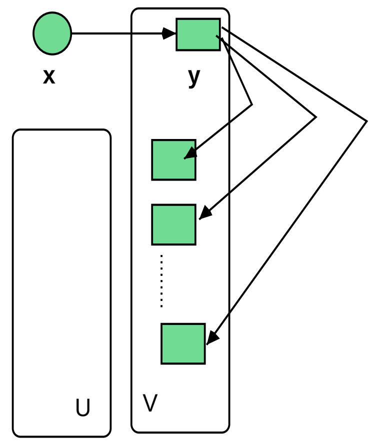

Caz 1: $x \in P, y \in T$.

Fie $V = \{t \in T|$există drum de la y la t$\}$ $(y \in V)$

$U = \{t \in T|$nu există drum de la y la t$\}$

$V \bullet \cap \bullet U = \emptyset$.

Mărginire şi viabilitate

Teorema 1 *Orice reţea conexă (fără elemente izolate) mărginită şi viabilă este tare conexă.*

Demonstraţie: Se arată că pentru orice $(x, y) \in F$, există un drum de la y la x.

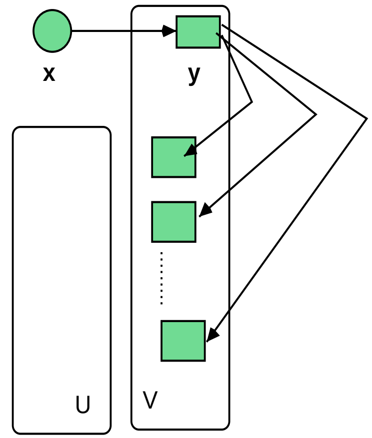

Caz 1: $x \in P, y \in T$.
Fie $V = \{t \in T |$există drum de la y la t$\}$ ($y \in V$)
$U = \{t \in T |$nu există drum de la y la t$\}$
$V \bullet \cap \bullet U = \emptyset$.

Mărginire şi viabilitate

Teorema 1 *Orice reţea conexă (fără elemente izolate) mărginită şi viabilă este tare conexă.*

Demonstraţie: Se arată că pentru orice $(x, y) \in F$, există un drum de la y la x.

Caz 1: $x \in P, y \in T$.
Fie $V = \{t \in T |$ există drum de la y la t$\}$ ($y \in V$)
$U = \{t \in T |$nu există drum de la y la t$\}$
$V \bullet \cap \bullet U = \emptyset$.

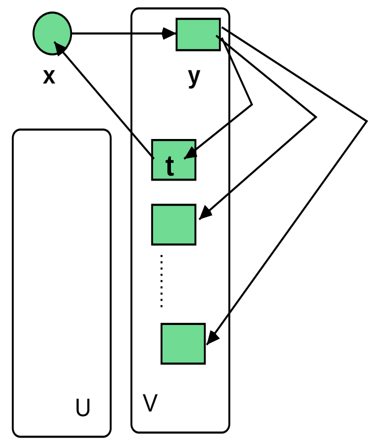

Exemple

Reţeaua nu este tare conexă $\Rightarrow$ nu este viabilă sau mărginită:

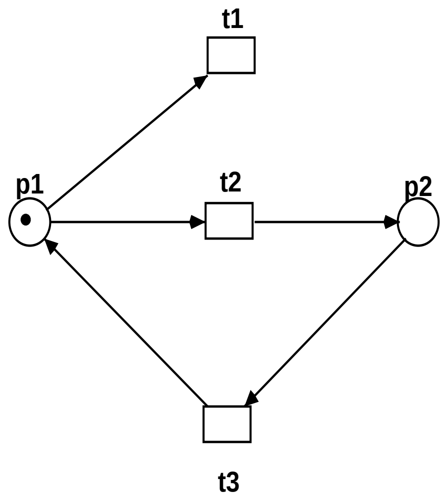

Reciproca teoremei nu este adevărată: reţeaua este tare conexă, dar nu este viabilă.